

W. Sluiters Eenzaam buitenleven : met aantekeningen en zinnebeelden verrykt, benevens zijne Vreugde- en liefdezangen

<https://hdl.handle.net/1874/40152>

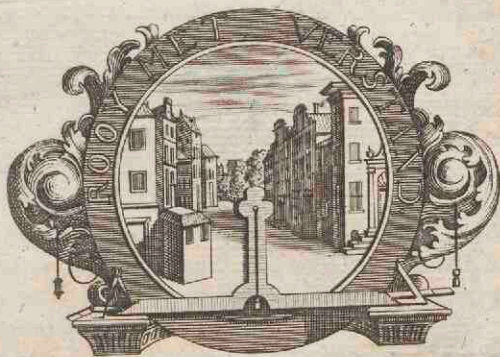
W. SLUITERS
EENZAAM
BUITENLEVEN,

MET

Aantekeningen en Zinnebeelden
verrykt.

Benevens zijne

VREUGDE- en LIEFDEZANGEN.

AMSTERDAM,
By **GERRIT BOS**, Boekverkooper, in de
Kalverstraat, by de Kapel. 1728.

A A N D E N
L E Z E R.

Noch de Vorstelyke Hoven en Waranden, noch de Lustplaatfen van aanzienlyke luiden, gezet op een afgezondert landleven, kunnen ons eenige waardigheid toebrengen, om die in hare uitmuntentheit te beschryven; noch lust het ons de onduurzame eere, en de verkregene schatten met eenige lofspraak te verheerlyken; dewyl die dikwils hunne bezitters zodanig van den rechten weg doen afdwaalen, datze, door al te zeer de wereltsche begeerlykheden op te volgen, zich zelven, Gode, en hunnen evenmensch onnut maken. O neen, wy zien 'er van af, en steunt de afkeerigheid op reden, ons klaar in dichtmaat betoogt door onzen eerwaarden Schryver, den Heer

A A N D E N

W. SLUITER, die zeer krachtig aandringt, om de sober- en matigheid te betrachten, de quaade genegentheden te dooden, de blinde werelt met alle hare ydelheden te verlaten, en aan zynen evenmensch alle hulpe, bystant, en liefde te betoonen.

Uit dien verschillenden aart der dingen en menschelyke voorwerpen ontstondt, dat onze Dichter zich nooit onder den rang der Poëten wilde vlyen; veel min onder de genen, die zich van een al te geblankette welspreekentheit bedienen, en in stede van de deugt met de vereischte verwen af te maalen, de doolingen voorstaan, de twisten vermenigvuldigen, de onwetentheit invoeren, en verre van vrede, eendracht, rust, liefde, trouw en Godsdienst in te scherpen, de snootste lasteringen byeenraapen, om den naam van hunnen evenmensch te bezwalken.

Zyn oogwit strekte dan alleen zich af te zonderen van zodanige melaatschen, op dat wy zoo spreken, en in oprechtigheit te leeraaren, het goede uit het quaade, de reinheit uit de melaatsheit, de deugden uit de ondeugden, en den verkankerden wortel des quaats in de bedorvene werelt te kunnen onderscheiden; en zich af te zonderen van
de

L E Z E R.

de genen, die aan de snootheden de geboorte geven, als t'overbewust, dat een schurft schaap een gansche kudde aansteekt, en een enkele druif door 't aanraaken de andere zwart maakt.

Dit dan is de bijzondere reden, dit de stoffe dezes Werks, en 't onderwerp van 't eenzaam Buitenleven, afgeschetst door den eerwaardigen Heer W. SLUITER, na dat hy alvorens daar toe was verzocht en aangemoedigt, om godtliovende Christenen door heilzame middelen in staat te stellen, van hunnen tydt in eenzaamheit, en geduurende den landbouw, met vrucht te kunnen besteden, en onder den arbeit te overpeinzen, wat tot den welstant hunner zielen vereischt wierdt.

Wel is waar, dat veele eerwaardige en hooggeleerde mannen, zoo in deze als in de verloopene eeuwen, zich hebben bevlytigt om met hoogdravende, en veeltydts onnavolglyke toonen, hunne verhevene gedachten, en gulde lessen en spreuken te trompetten: doch hunne leeringen dienen zoo zeer niet tot nutte overdenkingen, noch geven zoo zeer eene aanspooring ter zaligheid, dan wel om door eene bloote beschouwing de gemoederen in 't aardsehe vermaak, en de koestering eener buitenlust te

A A N D E N

bezwachtelen, waar door het nodigste veronachtzaamt wordt.

Op dit onderwerp maakt de Heer SLUITER zyne sluitreden vast, van met geene zoekers van aardfche paradyzen buiten de grondvest des Bybels te bouwen. Men hoore hem zelf spreken. Wanneer hy voor de eerftemaal dit zyn eenzaam Buitenleven den Heere OTTO, Graaf tot Limborg en Bronkhorft, met een toegenegen harte opdroeg, beleedt hy vryborttig, dat hy zyne vrye en ledige uuren meest aanlei tot oeffening eener ftichtelijke Poëzye, als zynde zyn eenigfte vermaak en liefste verlustiging, wanneer hy vermoeit in zyn wichtig beroep, door tuffchenpozing van andere gedachten, eenige verlichting zocht, op dat deze uitfpanning niet vruchteloos zyn zoude. Hier uit wierden gebooren zyne meenigvuldige Gezangen, hier uit dit Buitenleven, dat den Graaf Ichrittelyk zodanig fmaakte, dat hy den Dichter verzocht het werk ter drukperffe over te geven, waar toe hy eindelyk befloot; doch niet om daar door te trachten de hoogvliegende Poëten dezer eeuwe naer te draven, maar om op eenen eenvoudigen voet en maat heenen te gaan, ten einde hem ieder verftonde, gelyk zyne woorden inhouden.

Zyn

L E Z E R.

Zyn eige vergenoegzaamheit in dit gering lantgehucht, nevens het gelukkig buitenleven des Graven Otto op zyn heerlyk en vernaamt Hof, dat als een aardfch luftprieel alle aanschouwers verrukt, zingt hy aldus op:

*Leef lange, door Godts gunst, alzo,
Op 't heerlyk Hof te Berkelo,
Vernoegt, gerust, en wel te vreden,
Als in een ander heuglyk Eden.*

*Het Haagfch Voorhout zy trots, en bromm'
Met zoo veel koetsen, die rondom
Daar daaglyx zwieren door malkander.
Laat d'een daar vry braveeren d'ander.*

*Al wat men ooit in 's Gravenhaag
Op 't haaglykft zag, is maar een plaag
By deze ww Berkeloofche vryheit,
Die 't bert verleent meer rust en blyheit.*

*Beken, ô edelmoedig Graaf,
Dit groot geluk vry als Goats gaaf:
Want zulk een heerlyk buitenleven
Is maar aan weinigen gegeven.*

Hoedanig des Heeren SLUITERS eenzaam Huis- en Winterleven op het Zomerleven gevolgt is, geeft ons de Gravinne *Amalia Louifa Wilhelmina*, de Dochter des gemeiden Graven Otto, zelf te kennen,

A A N D E N

daar zy schriftelyk aan den dichter vertoonr, dat zyn *Buitenleven* wel zeer aangenaam was, maar dat haer *Heer Vader* ; *Vrouw Moeder*, en alle verdroot, dat 'er het allerzoetste van des *Dichters* huiskoundinge was uitgelaten : dat zy dat datelyk gezocht hadden door 't geheele *Boekje*, niet anders meende, of 't zelve zoude daar mede zyn by geweest. Welke oprechte liefdegift ons doet zien met hoe krachtige invallen de natuur, als door een toegeneigt oogge, de beminnaars van wetenschappen heeft aangezet, om met de grootste zorgvuldigheid de *Poëzy* voor 't versterven te behoeden.

Uit deze onderhouding en voorhoede is 't ons geen klein vermaak te zien, dat na zoo lang een reeks van jaren de papiere kinderen, thans voor de tiendemaal herbooren, den ouden vader overleven, en niet voor hem zyn gesturven, gelyk de schepselen van veele hedendaagsche Schryvers te beurt valt. Hier van geven noch dagelyks der waarheit getuigenisse zoo veele Steden, Dorpen en Gehuchten in Gelderland, en voornamentlyk Eibergen, alwaar de tegenwoordige *Leeraar*, de *Eerw. Heer Warnerus Imminck*, de gemeente van zyn *Kerspel* noch slicht met de *Gezangen* van onzen *Dichter*, en de herten al queelende ten hemel voert.

Nie-

L E Z E R.

Niemant verdenke ons dat wy dit Buitenleven zoo onbeschroomt aangetast, met zulke breedtwydige Aantekeningen verrykt, met zoo veel Zinnebeelden, kunstig in 't koper gebracht, verheerlykt, en met zoo veel vaerzen van andere Dichters gestoffeert hebben, om het Werk des te meer op te luisteren. Al dit is veroorzaakt uit eene zucht tot onzen Dichter, en zyne stichtelyke Gezangen, al ten onzen gemoede ingesloopen in den Jare 1665, alzo wy alten dien tyde het geluk hadden van den Heer **SLUITER** ten huize van mynen Neef *H. Sweerts* te leeren kennen, en zynen minzamen ommevang te genieten: die ook gequeekt wierdt van zyne tydtgenooten, de Ridderen *Kats* en *Westerbaan*, zonder van den uitmuntensten *Huigens* en anderen te reppen, die onzen Dichter veel achting toedroegen. Daarenboven, naer 't afsterven van onzen Dichter, had het ontwerp van onze Aantekeningen de eere van zynen Zoon, den Heer *Joannes Sluiter*, Leeraar in de Gemeente te Steenwyk, zo zeer te gevallen, dat hy betuigde gaerne te zullen zien, dat het Werk op deze wyze in 't licht quam.

Of echter dit ons bestaan ingang by de thans zoo zeer vittende werelt zal vinden,

AAN DEN LEZER.

staat ons te hooren en te hoopen; ook vleien wy ons dat we de toestemming van doorknede harzenen zullen wegdragen, also onze voorbeelden met oude bescheiden bekrachtigt zyn. Voldoen wy hier en daar aan zommige gedachten niet, zy brengen zich te binnen, dat wy ook onze gebreken hebben: en nadien de allervoornaamste daden het slaan van quade tongen niet ontwyken kunnen, zoo zoude het van ons een ydel poogen zyn, de geheele werelt met goede oogen te willen behaagen. Des willen wy het oordeel den Lezer, en den genen aanbeveelen, op welke reden en rym vat hebben.

ROOY MET VERSTANDT,

OP HET
LANDLEVEN

Van den Eerw. Heere

WILLEM SLUITER.

Secura quies & nescia fallere vita.

Wie is belust, om naer zyn' wensch,
Gelyk een recht gelukkig mensch,
Zyn' tyd te slyten en te sluiten?
Die ga t'Eibergen, en verkeer'
Met SLUITER, 's hemels tolk, en leer'
Zyn Bybelpoëzy van buiten.

Een hart moet opengaan van lust,
Dat hier gewaar wort, hoe gerust
Dees Leeraar leeft en onbekommert;

't Zy dat hy eenzaam houdt gesprek
Met stommen in zyn boekvertrek;
Of zingt, van eikeblaân belommert;

Of adem schept op 't ruime velt,
Met zyn gepeinzen best verzelt.
Geen ledigheid was ooit min ledig.
Hier speelt of digt hy dit en dat,
Of vouwt, of leest, of schryft een bladt,
Op dat hy Jesus eer verdedig.

Hier

Hier groet hy met een morgendicht
Godts zoon, het rechte morgenlicht:
Zyn middagsyver roemt hier sterker
d'Alvoënde hand, die elk verzaat:
Hier zingt hy d'avontzon te laat,
En vreesft geen spook uit 's afgronts kerker.

Hier zingt hy u 't geboorteliet
Van Davids zoon, wiens erfgebiet
Het duifre Ryk der nacht komt farren:
Hier klimt die helt ten kruisberg op:
Hier bloedt zyn dootzweet, drop by drop:
Hier wyft hem 't grafficht naar de starren.

Hier leertge 't ware Christendom,
Dat 's afgronts lasterkeel verftomm',
O SLUITER, en zyn lasterftreken:
En hout den dierbren tyd te ra,
Eer hy herwenscht worde al te spa;
En hekelt fchendinge gebreken.

Gy wyft de jeugt het rechte fpoor:
Gy moedigt haar, om rustig door
Te ftreven, daar gy rust in 't weilant.
Gy smeedt den kruishelt eenen fchilt,
Daar helfch geweer op wort gefpilt.
't Begin en einde is 's werelts Heilant.

Als gy uw zinnen fpielen voert,
Gy bidt, en dankt, en ftreelt, en roert,
En trekt een heilschat uit Godts bladeren.
Maryen voeren dan het woort,

Dat 's Hemels hart op nieuw bekoort:

Dan klinkt de toon der oude vaderen.

Nu valt de ziel, die Misdaân boet,

De Hemelsche gena te voet;

Dan rystze bly en begenadigt.

Nu hygt het afgejaagde hart

Naar Jesus heilbron, bang van smart;

Dan juicht het, aan Godts disch verzadigt.

Zoo scheid uw ziel al eerze scheid,

Uit dit moerasch in d'eeuwigheit,

Met uw Muzyk om hoog gevaren.

Dan vlecht de Maymaand rozenhoên.

't Gevogelt tjelpt u na in 't groen.

Hier ruischt geen wint in loof noch blaren.

De Nachtegaal in 't bosch benyd

Den zangprys u, en zwelt van spyt;

Haar keel en tongmuzyk legt achter.

De Berkel, daar hy, onder 't riet

Gedoken, stroomt en nederfchiet,

Geest u gehoor, en vloeit veel zachter.

Dan stuift de werelt weg, als mist,

Voor u: gy kunt den Haat, vernist

Met loosheit, hier gerust ontschuilen,

Ontwyken 't net der boze spin;

En zoud dat leven, naar uw zin,

Met eene ryxkroon noð verruilen.

Is iemand op wat rooks verzot,

Uw erfgoed heil en vreugt is Godt.

Een ydel brein laat zich bekooen,
Maar gy niet, met Sirenezangk,
Die met geen wafch, maar met den klank
Van uw gezangen stopt uwe ooren.

O vreugt! ô jeugt! ô eenzaamheit!
O WELHEM, die dat leven leit,
Van 's Hemels gunst des waardt geoordeelt!
Zinge elk dien Leeraar en zyn leer,
Dien Hemelfchen Poëet ter eer'.
Zoo leefstmen d'afgunst tot een voorbeeld.

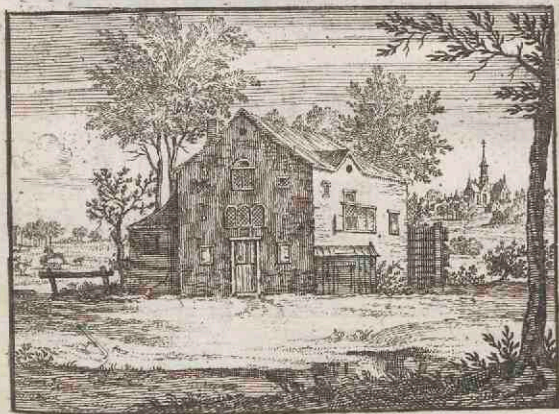
Een gulde tyd, die honig lept
Uit rots en steen, word dus herfchept.
Geen leven quam het leven nader
Van d'allereerste onnozelheit,
Eer 't Paradys haar wert ontzeit,
En 't kint de dood at met den vader.

J. VOLLENHOVE.

W. SLUITERS BUITENLEVEN,

Aanwyzende,

*Hoe men op een slechte en eenzame plaats ver-
genoegder mag leven, dan in't gewoel
van groote en aanzienlyke Steden.*

GY die geduurig gaat betreden
De straten van uw trotsche Steden,
En leeft, naer uw begeerlykheit,
By al des werelts heerlykheit;
En onderdies u zeer verwondert,
Hoe k alhier, dus afgezondert,

A

Op

Op zulk een plaatsje wonen mag,
Daar nooit uw oog iet fierlyks zag.

Die roept als of gy groot gelijk had,
Hoe kont gy wonen in dit slykgat?

Ik moest'er sterven voor mijn tijd:

Houd op: te wydt gaat dit verwytt.

Al schynt het u hier slecht en ooliek,

Ik leef'er vergenoegt en vrolik,

En wensch in vrede op myn manier,

Myn leven zoo te eynden hier. *

'k Heb-

---

* Niet valt moeyelijker dan te ontleeren 't geen men geleert heeft: want de gewoonte vereelt zodanig ons gemoedt, dat het, even als verbrande wasch, geene indrukken meer ontfangen wil. De Israëlitén, zwervende in de woestyne, wenden hunne zinnen en genegtheden naer Egipten. 't Was hun zelfs leet uit het land hunner slavennye gescheiden te zijn; en waterden hunne tanden noch naer de Egiptische ajuin en look. Kiest dan, zegt 'er een, het leven, dat gy het beste zult bevinden, en de gewoonte zal u 't zelve geneuglijk maken: want dat niet alleen de gewoonte de tweede natuur is, maar zelfs meer, blykt daar uit, datze de natuur beslydt en t'onderbrengt. Ook begint ons, naer 't gevoelen van *J. de Bruine*, allengskens te behaagen, het geen ons in den beginne de hairen deed ryzen. Men ziet de roeiflaven weenen alsze eerst ter galeyen treden, maar men hoortze binnen drie maanden vrolyke toonen queelen. Die de zee ongewoon zijn: verbleeken zelfs van vreeze in aangenaam weder, wanneer men het anker licht; daar de matroozen in tegendeel, hebbende het barnen dier schrikkelyke hoofditoffe meer onder de oogen gezien, in 't midden der hevige stormen vrolyk van gemoede zijn, en lagchen.

'k Hebbe ook al, in myn jonge jaren,
 Het leven van een Stadt ervaren,
 En alles voor my zelf gehad,
 Wat gy zoo zoet en heerlijk schat.
 Maar 't afgezonderd eenzaam leven
 Kan my veel meer genoegen geven.
 Het dunkt u vreemt; geen wonder is 't,
 Als 's werelts glans uw oog bemist.

De lust om prachtige gebouwen
 En straten vol van volk t'aanschouwen,
 't Gewoel, 't geloop, 't gekoop, 't gepraal,
 Kan ik verachten altemaal.
 Myn dunkt, ik hebbe, door Godts zegen,
 Voor my een Koninkryk * verkregen,
 Wanneer ik op mijn kamer mag
 Iet vruchtbaars werken al den dag.

A 2

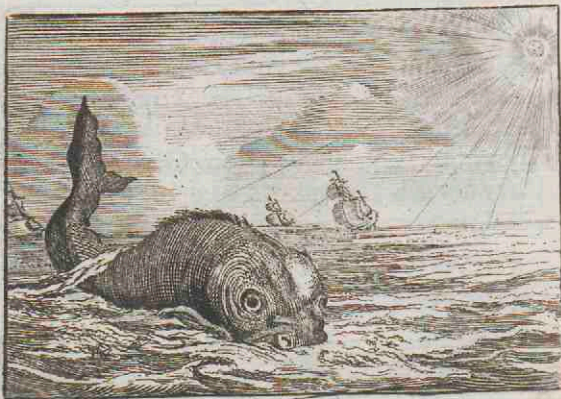
Wiens

---

* Niet onaardig heeft zich de Dichter *A. Bogaert* des-
 wegen verklaart, toen hy, zinspeelende op deze plaatse,
 zich dus hooren liet:

Myn ziel verkiest een stille wooning,
 En lacht om 's werelts ydelheit,
 Die meenig, doch te laat, beschreit.
 De marmre hoven van een' Koning
 Zyn klippen daar de ziel op strandt.
 Wat kan ons meer vernoeving geven,
 Het Hof, of 't eenzaam Buitenleven?
 Voor my, ik hou het met het lant.

Wiens geest gekift blyft in zyn boezem,
 En steeds legt op zyn oude droezem,
 Die mag uit een geringe plaats
 Zich zelf toepreeken zoo veel quaads.
 Maar wie zyn wakkren geest kan roeren,
 Dat die hem hemelwaarts kan voeren,
 Ontlast van d'aardsche flaverny,
 Acht weinig waar zyn lichaam zy.

De Wysheit kan, met haar bedryven, *Wysb. 6.*
 Wel eenig in zich zelve blyven, *24, 27.*
 En gaan beweeglijk vlug en snel,
 Door alle dingen even wel.*

Zoo

* Dat is de geest die van Godt wordt getrokken en opgewekt. Dus werden wy aangezet om de heldere stemme

Zoo dat een ziel, die wel gestelt is,
 Ook nimmermeer zoo zoet verzelt is,
 Dan daar ze is by zich zelve alleen,
 En houd met stomme boeken reên.

Die zulk een onderhoud gewent is,
 Acht, dat hy in zyn element is,
 Gelijk de visch in 't water leeft,
 En in de lugt de vogel zweeft.

Ja, zoo hy moest, van dees' twee quaden,
 Op een van beide zich beraden,
 Om steeds, of nooit, alleen te zyn,
 Scheen 't laatst' hem wel de grootste pyn.

Hy voelt zijn lust daar heen te strekken,
 Hoe dat hy best zich mag vertrekken,
 Van al 't gewoel, tot stilligheid,
 Verkooren uit vrywilligheid.

A ;

Wie

---

stemme der Wysheit te hooren, ons harte den eigenaar
 over te geven, en dat te leggen in den grondeloozen
 boezem der Eeuwigheit. Des als Godt het harte alleen,
 en zonder gemeenschap van iemand, bezitten wil, doen
 we met den Ridder *Kars* deze belydenisse:

Ik was eens glibberglad, ik ging gemeenlijk schuilen
 In 't grondsoep van de zee, of diepe modderkuilen:
 Maar doe des Hemels glans my krachtelijk becheen,
 Dien ouden vuilen slym terstont in my verdween:
 Nu drijve ik op den stroom, nu staake ik al de tochten,
 Die ik voor dezen zag by andre zeedrochten.
 Die van Gods heilig vier ter degen is getreft,
 Zijn hert uit 't aardische slym en leege slyk verheft,

Wie is'er die dit niet vermoên kan,
 Dat men in eenigheid zelfs doen kan,
 Het geen veele eeuwen op een ry
 Misschien noch nut en dienstig zy?

Men mag met recht het Buitenleven
 Den naam van Buitenleven geven,
 Dewyl m'er heeft zoo veel voor uit,
 Om naer te jagen buit op buit;
 Men haalt, in d'allerstilste hoeken,
 Den besten buit uit heil'ge boeken;
 't Is niet te zeggen hoe het hert *Pf. 119.*
 Door zulk een buit vervrolikt werd *v. 162.*

Wie graag zijn tyd verquist met mallen,
 Denk', datze hem hier te lank zou vallen;
 Maar wie ze wijslijk, laat en vroeg, *Eph. 5.*
 Wel uitkoopt, valtze kort genoeg. *v. 16.*
 Hier zijn ook tydig alle tyden,
 Om my voor lediggaan te myden.
 Men vraag my dan zo dwaaslik niet,
 Of my de tijd hier niet verdriet?

'k Behoeve, van den vroegen morgen
 Tot aan den avond, niet te zorgen,
 Wat best ter hand genomen zy;
 Ik vind' hier werks genoeg voor my,
 Meer reden hebbe ik, om te klagen,
 Dat jaren, maanden, weeken, dagen,
 En uuren my ontgaan zoo snel,
 Als ook te kort voor myn bestel.

Doch d'eenzaamheit, die 'k hier dus pryze,
 Zou weinig passen voor d'onwyze,
 Die sap noch spys noch smout noch zout
 Weet voor 't gemoed tot * onderhoud;
 Die met zich zelf niet wel bewaart is,
 Maar voor zich zelven schier vervaart is,
 En nooit, dan met bedwang en pyn,
 Eens by zich zelf alieen kan zijn.

Die d'eenzaamheit misbruikt zoo byster,
 Dat hem, gelyk een affchevyfter,
 De luiheit vast houd aan den haart,
 Is eenzaamheits geluk niet waart.
 Maar die den geest wel uit kan spannen,
 En vadsche sluymer weet te bannen,
 Ontfangt een invloed, die de ziel
 Nooit licht verveelde of moeyclijk viel.

Ei! wat verschilt het, waar men woone?
 De plaats vereert doch geen persoone,
 A 4 Noch

---

* In dien zelfden stant bevondt zich eertydts *Raymont Lullius*, toen zeker Edelman hem zyne eenzaamheit verweet. Neen, vriend, was zijn antwoord, ik was in een goed en groot gezelschap, maar sedert uwe komste vinde ik my alleen. Zoo was ook de taale van *Scipio*, zeggende nimmer alleen te zijn, dan als hy alleen was. Doch de geleerde eenzaamheit past aan geen luiden, die uit hun zelven geen vaste spijs tot hun eigen onderhoud hebben. Deze verschrikt van hun zelven, moeten met den Spanjaart zeggen: *Gedt bewaare my voor myn zelven.*

Noch strekt tot mindering zijns staats,
 Maar hy vereert veeleer de plaats.
 Daarom behoort men zich te wachten
 Van naer de plaats de man te achten,
 Vermits de plaats niet heeft noch geeft,
 Waar van een wijs man vrolijk leeft.

Laat elk van schoone steden rallen,
 Ik acht de beste steê van allen,
 Daar slechts de mensche lieft mag zyn,
 Schoon ze in zich zelf niet heerlijk schyn'.
 Niet in de plaats, maar in de menschen,
 Is 't dat men wel is naer zijn wenschen.
 Men leeft hier wel of niet vernoegt,
 Na dat men zelf zijn zaken voegt.

Op aarden is geen stadt of stede,
 Die 't hert geeft ware rust en vrede;
 Of zeker, waar der ergenseen,
 Elk mensch liep in gedrang daar heen.
 'k Haak naer een plaats, niet die plaaisierig
 Of vol *gewoel is, of gansch fierig,
 Maar die bequaam is om mijn geeft
 In still'te oeffnen allermeest.

'k Be-

---

* 't Is waarlyk zoo: want al wie het driessend en
 snood gewoel ten rechten overweegt, zal zich gelukkig
 houden achter af te mogen wonen, en uit eene lucht
 die de ruste des geestes, en de oprechtheit des gemoedts
 wangunstig is,

'k Beminne een plaats, daar plaats voor my is,
 Waar in de ziel op 't meeste vry is,
 Van 't geen haar ondanks komt aan boort,
 En meest haar vrede en rust verstoort.
 'k Zoek zulk een plaats, voor mijn bedrijven,
 Alwaar ik in mijn plaats mag blijven,
 En niet hoeve overal te zijn
 Daar niet gehandelt wordt van 't mijn.

Van hier en daar te rinkelrojen
 En komt niet, dan 't gemoed verstroyen,
 Zoo dat het 's avonds uw gebedt,
 Uw lust, uw rust, en slaap belet.
 't Zy wat vermaking oost of west is,
 Ik zie doch, hoe het t'huis op best is;
 Daar leeze ik, schrijve ik, doe iet goets; *Jac.*
 Ik juich, ik zing, en ben * goeds moeds. *5.13.*

't Beleit van ieders ampt en leven
 Vermag hem altijd werk te geven.

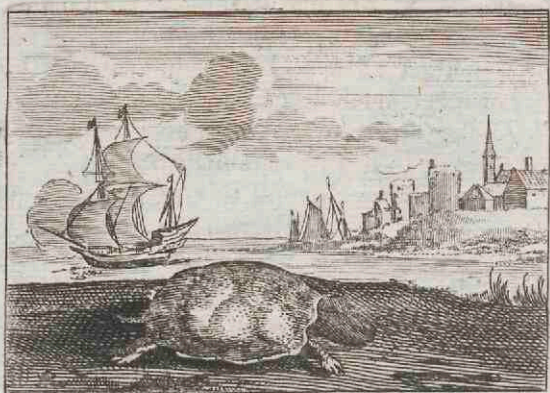
A 5

Elk

---

* 't Spreekwoord is hier op niet oneigen: *Als ik opspring waagt het al.* En om dit nader t'huis te brengen, en te betoonen dat Deugt en Wetenschap onlosmaakelijk aan den anderen verknocht zijn, ja zo, datze geenzints van den mensche zijn af te zonderen, laat zich de Ridder *Kats* in 't verklaaren van dit zinnebeeld aldus hooren:

De Schildpad draagt haar huis gedurig op de leden,
 Zy gaat als zonder zorg, en zachtjens heenen treden,
 Men

Elk heeft aan 't zijne, laat en vroeg,
Doch meer dan tijdverdrijsf genoeg;

Zoo

Men vindze menigmaal van allen nood bevryd,
Al raakt de Vos zijn hol, de Beer zijn leger quyt.
Wie in zijn boezem draagt zijn geld, en beste panden,
Zijn winkel, zijn beslag, zijn vette koorenlanden,
Die heeft een zeker erf, en wandelt onbevreesft;
Waar is doch iemand arm, die ryk is naer den geest.

Van die gedachten is ook de Heer *Bôgaert*, daar hy
over deze stoffe dus aanheft:

Hy die geduldig draagt zijn kruis,
Is, waar hy heen gaat, altydt t'huis,
De ware rykdom is 't genoeg.
Gelukkig is hy wiens gemoedt
Niet is gehecht aan 's werelts goedt,
En zich naer tydt en plaats kan voegen.
Wie is ooit droef of arm geweest,
Die ryk en vrolyk is van gecit?

Zoo dat hy in 't geklap van zaken,
 Die hem gansch niet of weinig raken,
 Noch door geduurge nieuwe maar,
 Niet hoeft te zoeken hier en daar.

Men kan naauw, in 't gedrang der menschen,
 Iet loflijks werken naer zijn wenschen,
 Mits 't voorwerp van veel ydelheit
 Ons van de rechte streek afleidt.
 Men zoekt 'er dikwijls, maar vergaart niet;
 Men krygt 'er zomtjids, maar men baart niet,
 Heel zelden komt 'er iets wat voort,
 Dan een wanschaape misgeboort.

Dies, wie volbrengen wil iet heerlijks, *Spreuk.*
 En ernstig tracht naer wat begeerlijks, *18. 1.*
 Dat nimmermeer 't gewoel hem gaf,
 Die zondere eerst zich zelve af:
 In allerlei gestaafde wijsheit
 (Als of hy in een paradijs leid)
 Vermengt hy zich daar naer zijn zin;
 En niemant stoort 'er hem dan in. *

Wie

---

* 't Was een deftig zeggen van *Montagne*, dat zoo hem ter keure gestelt wierd van altyd, of nooit alleen te zijn, hy het eerste zoude verkiezen. Doch gelijk de buyen en onweders noch in de hoogte, noch in de laagte, maar in den middelweg des lichts gevormt worden, alzo zijn de middelbare geesten geduurig in beroerte en onrust, daar in tegendeel de groote boven 't geweld der fortune zijn, en al haar ydel poogen belachen.

Wie al zijn vreugt zoo binnens huis heeft,
 En niet om 't wereltsche gedruis geeft,
 Die weet niet veel vermaaks en baats
 Te vinden in de keur van plaats.
 Een slechte kamer van vier hoeken,
 Bequaam voor my en mijne boeken,
 Is my genoeg, 't zy waarze staat,
 Wat raakt my hoe 't 'er buiten gaat?

Wat zou 't, zoo 't plaasje, daar ik woone,
 Een groote stadt waar, ja de kroone
 Van alle steden, die ik ken,
 Als ik doch op myn kamer ben?
 Of 't stadt, of dorp, of vuil, of mooi is,
 En of'er veel of geen getooi is,
 Of groot of klein, of geen plaaisier;
 Wat geeft of neemt my dat alhier?

Als ik mijn kamerken mag sluiten,
 En houden al 't gewoel daar buiten,
 En doen mijn eigen werk alleen,
 Dan ben ik allerbest te vreên.
 Daar hebbe ik al, waar hert en oogen
 Zich lieflijk meê verlusten mogen;
 Daar pronkt mijn allerbest sieraad.
 Wat raakt my, hoe 't 'er buiten gaat.

Of daar de straten dan vol drek zijn,
 Of daar de poorten maar een hek zijn,
 Of voor elk huis een mestvaalt is,

Wat

Wat geeft my dat voor hindernis?
 Moet ik zomtyds daar overstappen,
 Ik weet niet, of op marm're trappen,
 Of op een gladgeslepen steen,
 Al zachter zoude zijn te treên.

My dunkt, hy is wel week gebakken,
 Die 't hert laat in zijn schoenen zakken,
 Wanneer een ongevaagde straat
 Hem die met weinig slijk beslaat.
 Ik ga, met lust, langs onze straaten,
 En ben verwondert bovenmaten,
 Dat iemant ooit zich voor laat staan,
 Dat daar mijn vreugt door zou vergaan.

Niet dat ik, tegen alle reden,
 Vermaak hebbe in den drek te treden;
 O neen: ik minn' de reinheit zeer,
 Maar's herten reinigheit veel meer. *Matth. 5.*
 'k Hebb' liever noch besmet mijn schoenen ^{v. 8.}
 Met slijk, die weer is af te boenen;
 Dan 't hert met zondendrek beslijkt, *Spr. 30.*
 Die's werelts grootsche praal aanstrijkt. ^{v. 12.}

Ik trede d'aarde en drek met voeten;
 Maar die in aartsche dingen wroeten,
 Om zoo te wezen grootsch en rijk,
 Die laden op zich dikken slijk; *Hab. 2.*
 En dikke slijk, die nu mag blinken, ^{v. 6.}
 Maar al te wagelijk zal stinken,

Indien

Indien eens 't quae geweten kom',
En roer' des herten mesthoop om.

Hoewel zich ook, langs onze straaten,
Meeft * leeme huizen vinden laaten,
En dikwils maar een strooye dak,
Wat geeft my dat voor ongemak?
Ja 'k heb'er voordeel uit te wachten.
't Is als een beeld voor mijn gedachten,
Dat ieder mensch, hoe frisch, hoe schoon, *Job*
Hier slechts een leeme huis bewoon. 4. v. 19'

Laat moojers, toojers, vieze pronkers,
Verwyfde, kicze † stratejonkers,

Op

---

* De eerste tenten en woningen zijn door Jabal, den zoone van Lamech, uit afgeknotte boomstammen, gevlochte ryzen, en aarde zooden te samen geplakt, als blijkt uit *Gen. 4: 20*. Waar in hem de eerste Vaderen, en naderhand de aloude Heidenen navolgden. In de volgende eeuwen begon men huizen op onbeweeglijke gronden te bouwen; eene zaake die Momusberispinge onderworpen was, die dezelve liever gebouwt zag om op eenen kruywagen, of karre, te kunnen verplaatfen waar men wilde, inzonderheit als men met quade buuren geplaagt was. Dit deeden ook de Scyten, die nimmer vaste woningen veilen, maar op wagenen woonden, en hunnen huizelyken omslag dan herwaarts, dan derwaarts voerden.

† Hoewel het zeer gemeen is dat de Straatjonkers, even als wyshoofden, geparuikt gaan, echter zijn ze van 't hout niet die goede pylen belooven, of daar men een
goeden

Op zulke beuzelingen zien,
 Het is geen werk van wyze liên.
 De wispeluurigheid der vrouwen,
 Die van wat moois, uit zwakheit, houwen,
 Zien zulks zoo wars en spijtig an;
 Maar 't past te qualijk voor een man.

Zelfs achten edele gemoeden,
 Die zich met merg van * wijsheit voeden,
 Al woonenze in een woel'ge stadt,
 't Gewoel maar schâ, de stilte een schat.
 Ik zoek geen plaats tot mijn genoegen,
 Dan daar 't gewisse op 't minst mag wroegen.
 Zoo 'k ben die 'k wezen moet, is 't my
 Aleveneens waar dat ik zy.

Schoon onze plaats waar tienmaal slechter,
 Ik leef daar wel te vreden echter.

Als

---

goden Merkuur uit kan bytelen. Veel beter betaamt eenen deltigen jongeling eene naarstige nalatigheid, dan dat wyffelijk gesmuk. In 't land, bewoont by den Koning, die zich beroemt dat de zonne in zijne heerschappyn nooit ondergaat, zegt men dat de zoon welgevoedt en qualijk gekleedt, de dochter hongrerig en welgetooit moet wezen.

* 't Werdt Alexander den Grooten tot glorie nagegeven, dat hy liever anderen in kennisse en wetenschap, dan in macht en rykdom wilde overtreffen. Van dat gevoelen zijn ook Julius Cæsar, Hadrianus, Antoninus, Konstantinus, Theodosius, Gratianus, Alfonsus, en andere doorluchtige persoonaad, en geweest.

Als ik 'er 't mijne maar mag doen,
 En met myn oogmerk voort kan spoên.
 Alis 't 'er doodsch van straatgezweven,
 Die dootschheit is myn eige leven:
 'k Achtte als een dood te veel gewoel,
 Die 't zoetste zoet in stilheit voel.

Daar 't op de straten, merkten, bruggen *
 Van menschen zwiert en zwarmt als muggen,
 Daar d'een den ander loopt op 't lyf,
 Dat me in 't gedrang schier steken blyf;
 Daar 't al den dag van kruyen, ryen,
 En slepen, raast aan alle zyen;
 Daar 't rondom schreeuwt, als of de stadt
 In oproer waar; wat vreugd is dat?

Een

* Dit ziet voorneemlyk op de groote Haagfche Markt, alwaar onder 't gezwerm en gedruis, zo op de Vlees-Visch-Hoender- en Groenmarkten; als ook op de wegen van 't Voorhout, de Adel en 't gedraaf der Koetsen, den Wandelbaar pressen ter zyde uit te wijken.

Een stad, van d'overdaad verkooren,
 Om, als een trotsche Babels tooren,
 De werelt door vermaart te zijn, *Gen. 11.*
 Geeft tot veel quaads een losse lijn, *v. 4.*
 De * weelde gaat 'er ongebonden;
 Men geeft zich zelf in dertle zonden,
 Om d'algemeenheit, veel verlos.
 De hoogmoed houd'er open hof.

Wat hoeftme op grachten vol kasteelen
 Zijn oogen juist te laten speelen?
 Waar toe doch met vermaak gelet
 Op pragt en praal te vry van wet?
 Men hoeft veel meer zich toe te rusten,
 Om voor d'aanlokselen der lusten,
 Die d'edle ziel den krijg aandoen, *1 Pet. 2.*
 Zich zelf naer mogelijkheid te hoên, *v. 11.*

Bevinde ik my belust, om d'oogen
 Het groots en aangenaams te toogen,

B

Ik

---

* Dat de weelde en overvloedt het vergift van alle volken zijn, en den ondergang der heerschappyen veroorzaakt hebben, is eene waarheit die geen tegenspraak is onderworpen. Ten tyde van Salomon, als hem zijne scheepen zoo groot een meenigte van gout uit Ophir aanbrachten, en zulk een kracht van zilver, dat het de straatsteenen opwoeg, wierd den grond geleit van 'sryks verdeeling, zijnde Efraim tegen Mannasse, en die weder tegen den eersten, en zy beiden tegen Juda opge-
 maakt.

Ik kies de beemden en 't geboomt,
 Daar 't versche water lieflyk stroomt.
 Daar zitte ik neêr om wat te rusten;
 Of ga al wandlend my *verlusten,
 En zie, in vreugt mijns herten, dan
 Het schoon gebouw des hemels an,

Dan

---

* Op den voorzeiden weerzin van stadtswoeleryen heeft de Heer *Bógaert* des Dichters zielzucht dus uitgeboezemt:

Weg, ydle pracht en praalgebouwen,
 Ik walg uw zaalen meer t'aanschouwen,
 Zy zijn vol doodelyk venijn,
 Vol addertongen, scherp in 't steeken,
 Vol schadelijke zielsgebreeken;
 De doodt steekt in uw' dierbren wijn.

My

Dan moet al 's werelts glans verdwijnen.
 Wat ziet men al sieraats verschijnen
 Slechts op het veelerlei gebloemt,
 Het welk zijns Scheppers glori roemt!
 Ook Salomon, die groote Koning, *Matth. 5.*
 In al zijn heerlijkheits vertooning, *v. 19.*
 Was niet bekleed als een van die,
 Indien men 't naer den eisch bezie.

Hier kan mijn ziel zich best vermyen,
 Van Godt verquikt in groene weyen, *Psal. 23.*
 Gevoert aan watren zacht en stil. *2. 3.*
 Hier zegt s'; HEER, SUS LUST MY U WILL.*
 Hier hange ik vaster aan den hemel,
 Dan in het ongestuim gewemel
 Der werelt, die my lokt en vleit, *Matth. 4.*
 My toonende al haar heerlijkheit. *v. 8.*

B 2

Al

My lust veeleer in 't lant te wroeten,
 Daar my de Rozen steeds begroeten,
 En 't hart verfrissen met haar' geur.
 Hier kan ik, waar mijn voeten treden,
 Beschouwen Godts almoogentheden;
 Zijn goedheit sluit my nooit de deur,
 Waar door ik kan ten hemel koomen.
 O aangenaame en zoete lucht!
 Hoe heeft mijn ziel om u gezucht,
 Gy zijt het luffhof van de vroomen.

*Deze Letterkeer, gemeenlijk *Anagramma* geheeten,
 sluit des Dichters naam in, als by zijne ondertekening
 van 't Winterleven te zien is. Deze soort van spitsvin-
 dig-

Al wat byna hier komt voor d'oogen,
 Kan haast een * Zinnebeeld vertoogen,
 Van d'eene of d'andre goede zaak,
 Te zaam tot stichting en vermaak.

Men

digheit is al de speelpop der Griexe en Latijnsche Poëten geweest. Zoo men *Izaak Tzetzes* gelooven mag, was *Lycophon* daar van de eerste vinder, die geleefd heeft omtrent 380 jaaren voor Christus geboorte, ten tyde van Ptolomeus Philadelphus, wiens naam hy ook letterwifelde, en daar uit de betekenis van *Honig* voortbragt. Dat gevonden is op den heiligen naam van onzen Zaligmaker Jesus blinkt by uitnemenheit uit, overeenkomende met het gene by *Esaiä* 53. staat; *als een schaap is hy ter slagtinge geleid*, en luidende aldus; ΙΗΣΟΥΣ ΣΥΗ ΟΙΣ: Gy *Jesus* zijt een schaap. De schrandere vindingen van onzen tyd op te haalen, laat dit bestek niet toe, hoewel ons niet staat te verzwigen de gelukkige letterkeer, bedacht uit de woorden *Duc d'Orleans Regent*, als daar uit gevonden zijnde, *C'est l'age d'Or rendu*, betekende, *Dit is de wedergegeven Goude Eeuw*, also wy wenschen dat het de waarheit mag insluiten.

* Dat men overeenkomende dingen door Zinnebeelden en gelijkenissen, als het gereette voor 't verstant, heeft geweeten te vergelyken, en deugden en ondeugden af te schetsen, is eene bekende zaake. Dit hebben de Egiptenaars, zelfs voor 't vinden der letteren, den nakomelingen getoont. Daar in hebben zich de Wyzen, Filosooffen, en Poëten geoeffent; en heeft Salomons wysheit daar in uitgemunt. Dezen weg floeg ook de Zaligmaker in, leerende door gelykenissen, op dat het gering verstandt zijner Leerlingen te dieper in de hemeliche geheimen indronge, die, als *Erasmus* zeit, wonderlijk schikkende en veranderende tot zijne wysbegeerte. Gy ziet, dus vaart de geleerde Rotterdammer voort, de

opgaande zonne, en wordt verblydt: maar wat vermaak zultge gevoelen, als de zonne der gerechtigheit voor de oogen van uw hart opryt? Een zwaare last is de ziekte des lichaams; maar hoe veel lastiger de ziekte des gemoeds? Een hof gesiert met boomen en bloemen, acht gy voor een heerlijk ding; maar welk een vermaak is een gemoedt, dat in onschult bloeit, en in alles overvloeit? Gy ziet de slang, en hebt een voorbeeld der Christelijke voorzichtigheit: de duif, en dat der eenvoudigheid: het hart, en dat 't geen u vermaant de Goddelijke schriften naerftiglijk te volgen. Gy ziet het lam, en daar in een staal der oprechte langmoedigheid. De winter drukt: gy wordt vermaant in tegenspoed u met de verwachting van een beter lot te troosten. De liefvelijke zomer boezemt u in, dat gy u tegen de aanstaande zwaarigheden zult bereiden. De ouderdom is lastig; gy tracht naer de onsterfelijkheid. De jonkheit is aangenaan: gy wordt vermaant u met het behulp der deugden en geleertheit tegen den aanstaanden ouderdom te

Men mag uit boomen, kruiden, dieren, *Pf. 104.*
 Ja zelfs uit * muggen, mieren, fieren, *spreuk 6.*
 Veel lessen trekken, die heel zoet *v. 6. &c.*
 En leerzaam zijn voor elks gemoed.

Hoe

wapenen. Invoegen dat gy het beeltenis van alles, 't geen van de zichtbare werelt voor de lichamelijke oogen vertoont wordt, in de dingen des gemoedts zult vinden.

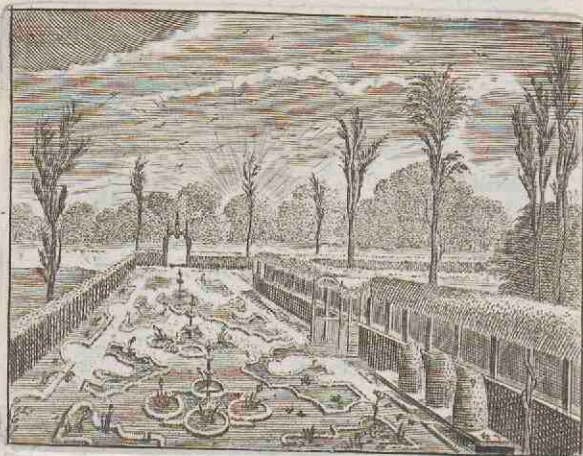
* In deze leerzame bespiegeling der gekorvene diertjes, als muggen, mieren, vlooyen, en diergelijken, zien wy middagklaar, dat de Alwyze Werkmeester in de geringste dingen wonderdaden ten toon stelt. Dit is de reden dat wy eenen diamantsteen voor een gansche rots stellen, op dat ik met de woorden van *Silbert Magnus* spreek. Dat'er meer in eene bye dan in eenen os, meer in eene mier dan in eenen ezel tot verwondering voortkomt, heeft *Plinius* ondervonden, also hem bleek dat het vernuft der natuure zich nergens zoo zeer ten toon stelde, dan in de geringe lichaamdeeltjes der gekorvene diertjes. Want uit groote stukken, dus redeneert hy, is om de gevolgzaamheit en overvloedt der stoffe lichtelijk iets goeds te maken. Doch welk een verstandt, kracht, en ondoorgrondelijke volmaaktheit steekt 'er in dit gering, ja nietig tuichje! Waar zijn zoo veele zinnen in eene mugge, waar is haar gezicht, smaak, en reuk geplaatst! waar haar gefnor! en, naer de geringe maate van het vliegend zonneveesken, die overgroote stem ingebooren! met welk een spitsvinnigheit zijn zijne vlerkjes gehecht, en zijne pootjes zoo lang uitgerekt! Zeker wy verwonderen ons over de schouwers der torendragende olifanten, over de halzen der fieren, en hun vreeslijk werpen in de lucht: de klauwen der tygers, en de maanen der leeuwen overstorten ons gemoed met diepheit van gedachten, daar de natuur noch fians nergens zo zeer dan in de geringste dingen haare volmaaktheit bet oont.

Hoe vry en heuglyk kan men buiten
 Voor Godt zijn zielbegeerten uiten!
 Het hert komt in den hemel haast,
 Of die word in het hert geplaatst.
 Maar (om te spreken zonder veinzen)
 Ik weet niet, waar ik mijn gepeinzen
 Al laat', wanneer ik in de steên,
 Door 't volk ga langs de straten treên.

De daagraat spreidt zijn goude glenstren
 Alhier eer voor mijn glaze venstren,
 Dan daar de muuren dicht en hoog
 Zijn als een blinde voor het oog.
 'k Aenschou met lust, en miss' te noode
 Dat allereerste morgenroode,
 't Welk 't aerdrijk geeft een nieuwe jeugt,
 En 't hert en oogen t'zaam verheugt.

't Is dikwils jaer en dag geleden,
 Dat veele luiden in de steden
 Nooit zagen, waar, en hoe de zon
 Haar schoonen morgenglans begon;
 Hoe die met goude en purpre stralen, *Iob. 37.*
 Ons eenigzins daar af komt malen *v. 22.*
 Godts vreezelijke Majesteit, *Syr. 43.*
 Die meerder is in heerlijkheit. *v. 2.*

Is iet op aarden aangenaamer, *Pred. 11. 7.*
 Dan (als een Bruidgom uit zijn kamer, *Pf. 19. 6.*

Versiert in't heerlykst feestgewaad) *Ies. 61. 10.*
 De zon zien opgaan in sieraat? *Richt. 5. 31.*
 Of, met haar eersten glans, hiér buiten *2 Sam. 23.*
 Te zien de jonge teere spruiten, *v. 4.*
 Van dauw en regen zoet bevogt,
 Haar hoeft uitsteken in de locht!

'tGevogelt zelf kan't niet verzwijgen, *Pred. 12. 4.*
 Maar singt en springt dan op de twijgen, *Pf. 104.*
 Om dat het weer een nieuwen dag, *12.*
 Met nieuwe vreugt aanschouwen mag.
 Het leert ons met zijn quinkeleren,
 Hoe ieder zal zijn Schepper eeren,

En hertlijk zijn verheugt in 't licht *Pfal. 4.*
 Van zijn heilstralend aangezicht * 7, 8.

Dan tijtmen hier by tijdts aan 't werken *Pf. 104.*
 Maar (zoo ik immer aan kan merken) 23.

't Onlustig stadtvolk wil niet op,
 Tot dat men het van 't bedde klopp',
 B 5 't Ge-

* 't Is boven al, in den nieuwen tydt des jaars, zeer zielefreelende den verwonderenswaardigen Nachtegaal te hooren queelen, terwijl hy onder het loof eens eikenbooms gedooken zit, of zijne eyeren uitbroeit, wiens aangenaam geluit den nacht verkort, en den arbeit des bouwers, en den moeyelijken gang des reizenden mans verzacht; en hem heilzame gedachten inboezemt. Hier op zag de Dichter *A. Bogaart*, toen hy zich ter uitbreidinge van deze stoffe aldus liet hooren :

De nacht is eindelijk geweeken.
 Ik zie den schoonen Morgenstondt
 Met zijnen inkarnaaten mondt
 Door dikke en duistere nevels breeken.
 Op, op, mijn Ziel! verlaat het bedt;
 Laat uw gebedt ten Hemel dringen,
 Terwijl in 't bosch de vogelen zingen;
 Verbreek het webbe en aardfche net,
 Dat u van 't hoogste goedt zou rooven;
 Beschou met diepe eerbiedigheit
 In 't aardgewas Godts Majesteit,
 En wil hem voor zijn goedheit looven.
 De wakre haan volvoert zijn' plicht.
 Gelukkig zijnze, die steeds buiten
 In 't velt aan Godt hunn' boezem uiten,
 Om thans t'aanschouwen 't eeuwig licht;
 Een licht, met verwen af te maalen,
 Noch met geen tongen te bepaalen.

't Genoegen, dat zy 's morgens raapen,
 Is in 't vergaapen en 't verflaapen
 Van 't eelfte deel des dags op 't meest,
 Welk 't lichaam hindert en den geeft.*

Hoe zoet is 't, 's morgens, op het zingen
 Der voogden, uit het bed te springen,
 En dan te zien, wat, tot Godts lof,
 Is uitgesproten in den hof!

Wat geeft dan tijd en vlijt al vruchten
 In zulke stille lantgehuchten!

Wat werpt de vroege † morgenstont
 Ons dan al gouts toe uit zyn mond!

Wat

* Men kan licht rekening maken hoe groot een gedeelte des levens de genen afnyden, die zich dagelijks drie of vier uren verflaapen. Welk een oneindig getal berooft men zich vrywillig van die goddelijke weldaadt des levens, daar menze zich ten nutte kon maken. Overleg eens, of het zeggen van *Plinius* de waarheit in zich niet opsluit, dat het leven eene waakinge is; en de mensch, hoe hy een grooter deel des tydts aan de leer-oeffening beftet heeft, des te langer leeft. Hierom noemt *Homerus* den flaaep de zufter des doods; waat uit niet duifter is af te leiden, dat de genen die met den flaaep bevangen zijn, meer onder de dooden dan onder de levendigen worden gerekent.

† Deze is de goddelijke, kostelijke en goude tijd, waat van de hemelfche wijsheit, by *Salomon*, aldus fpreekt; *Die 's morgens op my waaken, zullen my vinden.* Hoe pryft *David* in zijne Harpzangen den morgenstont! 's Morgens verheft de Profeet Godts barmhartigheit; dan wordt zijne ftemme gehoort; dan komt zijn gebedt

voor

Wat gaat de dag voort heuglijk henen
 Voor een die zig begeert te spenen
 Van al wat d'edle ziel verstoort,
 En tot verkeerde lust bekoort!
 't Geluk en is niet uit te spreken,
 Dat, waar men 't hoeft hier uit komt steken,
 Mend'oogen rondom heeft in 't groen,
 En die voor ydelheit kan hoên.

Wel, laten steden, trotsche wallen,
 Met luister van de werelt brallen;
 Des hemels glori blinkt op 't velt *Pfal. 104.*
 En wordt'er zichtbaarlijk vermeldt. *14. &c.*
 Daar't vrugtbaar kooren op zijn stoppelen. *Pf.*
 Oft weilant groent van versche droppelen, *65.*
 De kudden berg en dal bekleên, *11.*
 Daar wordt met vreugt Godts lof beleên.

O!

voor den Heere. Ook betuigt *Lukas* dat het volk, begeerende gezondheid en onderwijzinge van den Heere, in den vroegen morgen byeenquam. Gemeenlijk kiezen de Artsen den morgenstont tot het gebruik hunner geneesmiddelen uit: zy kennen die gulde uuren om 't lichaam te baate te komen: en zullen wy die verwaarloozen om 't gemoedt te versterken, en van zyne quaalen te geneezen? 't Was een out Romeinsch gebruik elkanderen in den morgenstont te bezoeken, en noemen zy die byeenkomst heilig. *Damothenes* leeraarde dat men de zonne meest navolgden, dat iste bedde gaan alsze onderging, opstaan alsze rees. Stelt u de wakkere haan ten voorbeelt, volgt den nachtegaal en zwaluw na, en leert van de bloemen, hoe zy zich op de eerste straa-len der zonne openen, om eenen damp van geuren uit te ademen.

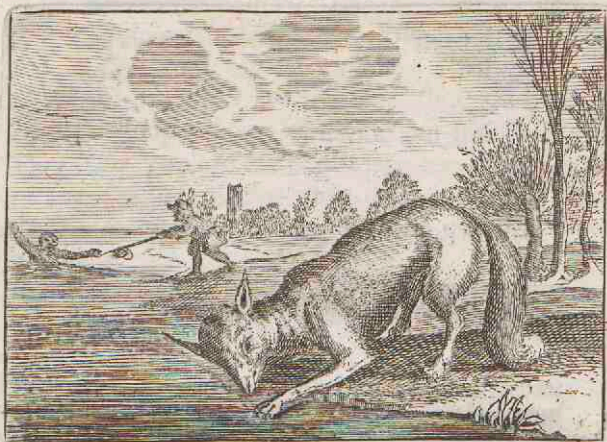
O! die bevrijd van aartsch geslommer,
 Slechts gaat of zit in dichte lommer,
 Op d'oever van een zuivre beek,
 En houdt daar met zijn Godt gespreek,
 Die wordt bekoorlijker gedragen,
 Dan in karos of gulden wagen
 Door 't allermeest gezwier der stad,
 Daar 't aartsch alleen wordt hoog geschat.

Gy denkt misschien; by zomertijden
 Zou dit noch alles zijn te lijden,
 Maar 's winters is de vreugt van 't lant
 Geheel verstorven en van kant.
 Dan zijn geen bladen aan de boomen,
 Dan stremt het ys de waterstroomen;
 't Is al van gras en bloemen kaal;
 De vooglen zwijgen altemaal.

Maar zegt my, lieve stadtsgezinden,
 Wat vreugt is dan by u te vinden?
 Komt ook by u geen sneeuw of ys,
 Of koude, op onzes landen wijs?
 Of schijnt de zon daar in uw nekken,
 Dat d'oogen u van traanen lekken!
 Men wierd van ouds al verr'gewaar,
 Hoe koud en zuur de winter waar.

Wie gaat dan lang op straten dralen?
 Men weet zijn neus daar in te halen,
 En zoekt een hoekje dicht by 't vier,
 Tot zijn vermaak, zoo wel als hier.

Daar

Daar zit men dan zoo net en fiertjes
 Al meest by kleine propre viertjes,
 Want turf en hout wordt dier betaalt,
 Die 't volk uit bosch en veenen haalt *

Ik

---

* Te weten omstreeks Zutfen, gelegen aan den Yffel, de hoofdstadt des derden vierendeels van 't Hartogdom Gelder, hebbende de voorzitting van de steden Doesburg, Deutekom, Lingen, Grol, Brevoort, en Bronkhorst; welke laatste nochtans voor een Graafschap op zich zelve gehouden wordt, even als ook het bijzonder Graafschap van 's Heerenberg onder 't deel van Zutfen wordt gerekent. In dit Graafschap, paalende in 't oosten aan Westfalen, in 't zuiden aan Kleef, in 't noorden aan Overijssel, in 't westen aan 't deel van Gelder, genaamt de Veluwe, zijn verscheide bosschen, die eene geweldige meenigte

van

Ik vinde 's winters niet bequamer,*
 Dan dat ik, op een warme kamer,
 In stille vryheit, iet verricht',
 Het welk te zaam vermaakt en slicht.
 En 'k zal my 'savonds minder quellen,
 Dan of een narreslee met bellen,
 Door al de straten van de stad,
 My op en neêr getrokken hadt.

Geen

van Brandt-Bouw- en Vruchthout uitleveren. De stad Zutfen werd ook Zuitveen en Zutveen genaamt, om dat Veen in onze taale een' brok- en zulferachtigen grondt betekent, bequaam om turven van te maken, die in Holland en elders, gelijk het hout, tot brandt dienen. Deze landen zijn weleer Vrieslant onderhoorig geweest; en om dat Zutfen ten opzichte van Vrieslant in 't zuiden lag, en een' veenachtigen grondt had, heeft het, in tegenstelling van het Noordtveen, den naam van Zuitveen gekregen, dat zoo veel betekent, als veenen in 't zuiden gelegen.

* Dat de stedelingen de guure wintervlagen en vlymende koude meer onderworpen zijn dan die ten platten lande wonen, en deze aan hunne lichamen meer levensgevaaren toebrengen; leert de ervarenheit. En om te toonen dat een traage haast een spoedige wysheit is, om zich op geen schijn te vertrouwen, hoorenwe den Dichter *Bogaert* dus krachtig dezen handel ontdekken.

O losse en ongebonde jeugt,
 Waar toe verrukt u d'yde vreugt?
 Hoe laatge u door 't gewoel verblinden?
 Leer van de Vos voorzichtig zijn,
 En u vergaapen aan geen schijn,
 Of gy zult u bedroogen vinden.
 Verkies voor 't ys een' warmen haart,
 Daar zijt gy veiliger bewaart.

Geen winter drijft myn lust naer steden;
 'k Hebb' dan, zoo wel als 's zomers, reden,
 Om liever hier te mogen zijn,
 Vermits hier 't * daglicht eerder schijn.
 Men wint hier wel een half uur daaglijks:
 En is dat niet iet welbehaaglijks
 Voor een die naauwkens, vroeg en spa,
 Die korte daagjes houd te râ.

Wat iemant ooit geneuglijk toetste,
 Ik houde licht en lucht voor 't zoetste,
 Dat mijn gemoed verquikken kan,
 Wat deert my hier de winter dan?
 'k Acht ieder winterdag voor winste.
 Ik weet niet wat alsdan in 't minste
 Voor vreugt zou wezen in de steên,
 Of 'k hebze beter hier alleen.

Weet, dat ik ook wel, met vermaaken,
 Kan naer de winterdaagjes haaken,
 Waar in ik hebb' het minst belet
 In 't geen daar 't hert is op gezet.

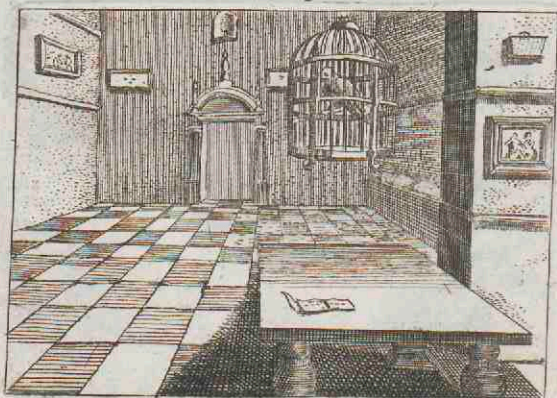
't Be-

---

* Wegens het licht is *Plotinus* van oordeel, dat 'er geen plaats ter werelt zonder 't eene of 't andere licht gevonden wordt, alzo de duisternis geene berooving van 't licht, maar het allerminste licht is. En dewijl de duisternis in noodtyden ons zoo verbaarlijk en afgryfslyk te voren komt, alzo vertoont ons in tegendeel het licht het allerfchoonste der dingen, dat haaren zichtbaren standt van Godts handen ontfangen heeft.

't Bezoek van dertle stedelingen
 Verftoort my dan niet in mijn dingen.
 Men klopt, om d'eene of d'andre leur,
 Dan half zoo veel niet aan mijn deur.

Men laat my met gemak by 't mijne.
 Zoo heeft de winter ook het zijne,
 Dat my tot groot genoeg en strekt,
 En tot veel goets en zoets verwekt.
 'k Zegg', dat de stêliên, daarentegen,
 Meer met den winter zijn verlegen.
 Zy zijn dan hier dan daar ter bank,
 De winter valt hen jaren lank.

Zoo lange als ik maar niet en misse
 Een bly gemoed en vry * gewisse,

Zoo

* Die in zyn harte en in de zoetigheden van een goed
 en

En mag gevoelen in mijn geest
 Slechts dat geduurig vreugdefeest,
 Wat zal ik dan om 't ander geven?
 Een vrolijk hert is 's menschen leven: *Spr. 30.*
 En dat bewaar ik beter hier, *v. 22.*
 Dan midden in het stadgezwier.

't Valt moeilijk langs bepronkte straten
 Geen ydelheit in 't hert te laten.
 Daar alles zich zoo schoon doet voor,

C

Is

en rein gewisse zijn vertrek neemt, is als in een heerlijk tuighuis, waar in men de wapenen der deugt glad en onberoest bewaart, om by alle voorvallen gebruikt te worden. Geen paradys is vermaaklyker, geen plantagie zoo zoet en welluttig, dan het paleis van een gerust en onbesmet gemoedt. Daar is het alwaar het zich, onttrekende de zoute wateren der werelt, van den dauw des hemels leeft; daar de ziel zich in haar eigene wendt en keert, en, even als een zorgvuldige bye, uit zich zelve begint te zuigen den waaren honig dergelukzaligheid. Hier op doelt de Ridder *Kais*, daar hy over de woorden van Paulus, *de dienstknecht der gerechtigheit is vry van zonde*, dus zinspeeit:

Al vloog ik in het wout, al zat ik daar verborgen,
 Noch leefde ik evenwel in veelderhande zorgen;
 Het ruischen van een riet, het drillen van een blad,
 Dat bracht my in den schrik van ik en weet niet wat.
 Nu ben ik (naer het schynt), en zooje meent gevangen;
 Maar vriendt het is gemist; 'k en hebbe geen verlangen
 Te wezen daar ik was: een harde slaverny
 Die maakt ook in den dwang een reine ziele bly.

Is licht iet dat het hert bekoor'.*
 Maar, waar de werelt minder glans heeft,
 Weet, datze daar ook minder kans heeft,
 Door aanzien wordt het oog verzocht.
 Schoon voordoen is al half verkocht.

Een

* Op deze verlokking laat zich de Dichter *Bogaert* aldus hooren:

Hoe wordt een werelts kint bewoogen
 Door 't lonken van twee minlyke oogen,
 Twee netten voor de teere jeugt!
 O opgepronkte en volle ftraaten,
 'K wil eeuwiglyk uw pracht verlaaten,
 En zoeken op het lant myn vreugt;
 Daar zal my nooit de geilheit prangen,
 Noch immer in haar ftrikken vangen.

Een ander mag zich sterker voelen,
 Om, onder 't menigvuldig woelen,
 Zijn aandacht even sterk te voên,
 Ik ben te zwak om zulks te doen.*
 'k Bevinde, dat men langs de straaten,
 Vol wereltsche eere, glans, en staten,
 Veel meer naer d'aarde buigt en nijgt,
 Dan opwaarts naer den hemel stijgt.

't Is zeker, dat wy met onze oogen
 Den hemel zoo niet aanzien mogen,
 Daar zich een muurwerk tusschen stelt,
 Als in een vlak en open velt.
 Wy zien langs 't velt de zonne blinken,
 Daar langs de straat onze oogen pinken
 En gluuren naer die aardsche pracht,
 Die uit der grooten huizen lacht.

't Valt lichter hier zich zelf met eenen
 Van al het stadtsch vermaak te speenen,
 C 2 Dan

* Om zich voor dien strik der werelt en haar warrenet
 te hoeden, dient deze waarschouwinge van den Ridder
Kais:

't Is's werelts warrenet dit rond dat gy ziet hangen,
 Daar weinig breeken deur, en veele in zyn gevangen.
 Den aardschen mensche werd met 's werelts luit beweest;
 Niet anders dan de mug in 't web der spinnen kleest.
 De wesp (een moedig dier) weet door het net te breeken.
 Die 's hemels glans bemint, en blyft in d'aard niet steken.
 De werelt slacht de spin, als zy ons heeft verwert,
 En met haar raag bezet, dan byt zy ons in 't hert.

Dan in de stad het zelve alleen
 Te schikken naer bestier van reën.
 De lusten, die de ziel bekooren,
 Zijn lichter t'eenemaal te smooren,
 Dan zoo te temmen, dat het hert
 Niet eenigzins verstrikt en werdt.

Daar, met betoverend gegrinkel,
 De werelt open doet haar winkel
 Van wellust, kostlijkheit en eer,
 En wat een grootsch gemoedt begeer':
 Wie zulks als dan van herte weigert,
 Die moet al hooger zijn gesteigert,
 En klimmen met zijn ziel recht op,
 Tot Zions berg, den hoogsten top.

Daar 't steengeflonk als nieuwe sterren
 Een vleeschlijk ooge komt verwerren,
 Daar als een nieuwe hemel brand
 Van peerlen, gout, en diamant;
 Daar daaglijks ruischen hooffschedrachten;
 Hy moet al sterk naer 't hemelsch trachten,
 Die zulk een praal en pompery *Hand. 25.*
 Dan houden kan voor lompery. *v. 23.*

d'Aartsvyant van Godts lievelingen,
 Geheel deurtrapt in al zijn dingen,
 Wanneer hy 't heeft van all's bezocht,
 Dat hy ze tot zich trekken mogt;
 Vind

Vind niet bequamer uit ten lesten,
 Dan dat hy d'heerlijkste gewesten *Matth. 4. v. 8.*
 Van 's werelts Koninkrijken toog,
 Als meest verlokkend' hert en oog.

'k Voel, in mijn kleintje, hier geen mangel;
 Daar steekt my een verborgene angel,
 My twijfflen doende, of zulk een staat
 Den mijnen niet te boven gaat.
 Worde ik daar door niet afgetoogen,
 Ik word'er echter door bewoogen.
 Het gaat hoe 't gaat, een zulk vertoog
 Bedwelmt al heimlijk ziel en oog.

Derhalven hebbe ik meer begeeren,
 Om weer gerust naer huis te keeren,
 Dat mijn gemoet zich zelf bezit',
 En volg' zijn voorgeselde wit,
 Om my weer vryheit te beloven,
 Dat niemant my een dag mag rooven,
 Want tijdverlies is zulk een quaad,
 Dat zich niet weer vergoeden laat.

Hy kan niet in zyn rust gedyen,
 Die strijkt en kijkt aan alle zyen.
 Indien ge uw geest bezaad'gen wilt,
 Bedwing uw lichaam eerst in stilt'.
 Dien d'ydelheit niet zal bekooren,
 Keere af zijn oogen en zijn ooren: *

C 3

Zoo

* Hy dan die de zonden niet wil inlaten, moetze in den
 be-

Zoo sluit men hun de vensters veur;
Zoo gunt men hun geen open deur.

Wie

beginne het hoofd bieden. Volgens de taale eens krygsmans, is het voorzigtiger 's vyands ingang te beletten, dan hen binnen 's lants te beoorlogen. Een ervaare Arts acht het wijsfelyk de ziekten in haare beginselen te wederstaan; een goet lantman oorbaar de schaapen voor den dam te schutten. Doch het beste van alle is, de zonde in haar geboorte met wortel en al uit te rukken. 't Is de taale van den Heer *Kats* :

't Is met den leeuw gedaan, zo gy maar kond gewinnen
Het oog van het beest. De Duivel dwingt ons zinnen
Wint hy maar ons gezicht: de stad is vol van moort
Indien des vyands heir is meeter van de poort.
't Oog is der zonden deur, door 't oog komt ingestrekten
Nyd, eerzucht, vuile lust, en duizend quâ gebreken:
Dus yder die met ernst zyn geest opstyg om hoog,
Van ydelheit te zien, bewaar zyn dertel oog.

Dit

Wie in de werelt kan verkeeren,
 En uit het hert de werelt weeren,
 Die moet al heel voorzichtig gaan;
 Zoo licht kleeft ons het wereltsche aan.
 Hoe 'k van de werelt meer kan scheyen,
 Hoe minder datze my zal vleyen.
 Zy vleit ook hier, maar zulks verscheelt,
 Als schildery van 't levend beelt.

't Geschildert onweêr staat vervaarlijk,
 Maar is me op zee, en word m'er waarlijk
 Zoo hol gessingert op en neêr;
 Als dan verneemt men 't dies te meer.
 Des werelts ydelheyt, by tyen,
 Verschijnt hier wel in fantasyen,
 Maar, evenals ze dan verschijnt,
 Bevinde ik, dat ze ook weer verdwijnt.

Een goede schuilplaats en bevrijding
 Is hier voor drierlei bestrijding,
 Waar door men meest en in 't gemeen
 Bevochten word in grooté steên.
 De strijd der oogen, tong, en ooren,
 Komt my zoo dikmaal hier niet stooren.

C 4

Ik

 Dit van den Heer *Bôgaert* :

Zal d'ydelheid u niet bekooren,
 Zoo sluyt uw oogen en uw ooren
 Voor eeuwig toe, mijn lieve ziel.

In

Ik hou my hier als buitens schoots.
En is die vryheit niet wat groots?

De werelt kan heel licht verlokken, *Jac. 1.*
Zoo dat de mensch wort afgetrokken *v. 14.*

Van 't goê, tot quaê begeerlijkheit,
Als door een lekker aas verleidt:

Meanschout geen aarde en hemel t'samen: *1 Ioa.*
En Gods en 's werelts liefde quamen *2. 15.*

Nooit met elkander overeen:

Men kan maar dienen een alleen. *Math. 6. v. 24*

Die in 't gewoel van aardsche dingen
Zich zelf zoo diep en vast inwringen,
Datze altijd die voor oogen zien,

En

Indien gy kunt de leeuwen blinden,
Gy zult geen krachten by hen vinden.
Al 't schynschoon dat uw oog beviel,
Zal u de poort des hemels sluiten,
Verlaat de stadt, en gâ naar buiten.

En wat de tong belangt, *Erasmus* en meer andere hebben haaren lof ruim ingemeeten. Hier van zeit de heilige *Jacobus*, de tonge is een klein lidt, en roemt groote dingen: zy is de naalde en 't groote uurwerk der ziele, dat ten allen stonde de uren moet aanwyzen; de tolk onzer gedachten, het beelt onzer werken, de uitlegster onzer wille, en de voornaamste roerveer van onzen ommevang. Die dat paardt zoet van bek maakt, en wel naer den toom doet luisteren, zal in kundigheid den besten Ritmeester overtreffen.

En zijn belaân met zorg van dien; *
 Hoe vinden ze ooit zich zelve ledig,
 Om onverhindert, vry en vredig,
 Te trachten naer een hooger goet?
 Daar elk voor al naer trachten moet.

Ook kan een weelig woelig leven *Pf. 39. 7.*
 Geen rust of waar genoeg geven, *Pred. 2.*
 Daar d'een als d'aâr wil overdaat, *22, 23.*
 En kuint en kruit om hooger staat,
 Daar meest gelijke standspersonen
 Malkaâr uit staat- en baatzucht hoonen, †
 Of d'een is heimlijk gram en quaat,
 Dat d'ander voor zijn oogen gaat.

C 5   Daar

* De wisselvalligheden der tyden doen hem geduurig te onvreden zijn, hoewel sommige zich niet te onrecht over zaken bekommeren: want de koopman roept om vrede, de soldaat om oorlog; de harder ziet gaerne regen, de ploeger droogte. Als men de stadt opvult, word het platte lant ledig; en terwyl de koophandel in de eene plaats toeneemt, vervalt die in eene andere. In zulk eene verandering van zaken, en wyze van leeven, moeten de voornemens en belangen der menschen tegen elkander stryden, zonder datze beide kunnen gelukkig zijn.

† De natuur, hier meermaalen vertoogt, is met eenen nederigen staat te vreden; maar eene meenigte van koninklijke kroonen, opgestapelt tot den hemel, zoude voor een roemgierig hert noch te gering zijn. Een staatzuchtige, die 'er veelen beneden zynen zetel heeft gelaten, meent dat hy noch niet genoeg verhoogt is, zoo lang'er noch iemand boven hem zit.

Daar elk wil voeren hoogmoedts stander,
Daar d'eene jaloufy volgt d'ander;

Zoo dat de geest schier nimmer vry

Noch d'afem recht geruft en zy.

Daar steeds te hakken en te weeren,

Altoos te stooten en te keeren,

Nu dit, dan dat, is in de weeg',

En 't nimmermeer eens is te deeg.

De nijdt, der vroomen vyandinne,*

Die als eene booze looze spinne,

Vergift uit de eelste bloemkens scheidt,

Waar uit het byken honing leyt,

Mag my van verre een krijg aanzeggen;

My lust niet met haar aan te leggen,

'k Ontschuil haar liever hier in 't still',

En laat haar woeden naer haar wil.

Men

---

* Niet qualijk heeft het een getroffen, dat die menschen een soort van schimmen zyn, welker herten en aangezichten ter ondermyninge van eens anders welvaart steeds knagen. Niet verschillen zy van de gieren, die van krenge gevoedt, en van reukwerken gedoodt worden. Die door de zon wandelen, zegt *Sokrates*, hebben de schaduwe tot gezellinne; also worden de genen, die den weg der eere bewandelen, van de nydigheit vergezelschaft. Hier uit blykt, volgens de gelykenisse van onzen Dichter, dat de kunst des gebruiks de dingen onderscheidelyk behandelt; en dat een vernuftig mensch zijn eigen geluk kan voortqueeken. Want gelyk van een en 't zelve kruid de byc naer de bloem, de geit naer de spruit, het varken naer den wortel, de os naer 't bladt, en de vogel naer 't zaat tracht; also kan een iegelyk naer den inval zyns vernufts uit een en dezelve zaak of nutte dingen, of niet dan beuzelingen trekken.

Men zal my hier zoo licht niet mogen
 Aanschouwen met afgunstige oogen,
 Noch ik voor al een ander niet.
 't Bekoort geen hert dat d'oog niet ziet.
 Hier leeve ik met mijn staat te vreden,
 En wensch, in stille bezigheden,
 Dus buiten nijdt en strijdt, voortaan
 Naer d'eeuwge rustplaats voor te gaan.*

Niet

---

* Dus leeraart ons de hoogverlichte Paulus: *Gebruikt de werelt als niet gebruikende*: dat *Kats* aldus uübreidt:

Ziet hier een versche beek die met de zoute baren
 Kan speelen in het diep, ook zonder eens te paren:
 Ziet! hoe het water raaft, zy blyft al even zoet,
 Zy houd haar eersten aart te midden in den vloet.

Het

Niet is op aerde groot te schatten,
 (Hoe zalig is hy die 't kan vatten!)
 Dan 't vry gemoet, dat, welberaân,
 Die groote dingen kan versmaân.
 O! mogt ik zoo my zelf verzaken,
 Dat 't hert naer 't aardfche nooit mogt haken,
 Maar zijn, met lust, daar van ontbloot!
 'k Waar boven alle grooten, groot.

Begeertge vrede en rust? Waar zoekje?
 Ze is in een hoekje met een boekje.*

Zoekt

Het is een groote deugd met alle man te leven,
 En aan het los gewoel zyn herte niet te geven.
 O die de werelt schiept, en schiept ook even my,
 Geeft dat in deze ziel de wereld niet en zy.

Hier op doelt ook de Dichter *Bogaert*, alwaar hy zich
 dus hooren laat.

Tracht, zyt gy vroom, fleedts vroom te blyven;
 Bewaar uw ziel voor 't aartfche zout;
 Wil nimmer ydelheit bedryven:
 Zoo gy den Alpheus flechts beschouwt,
 Hy zal zich nooit met zoute baaren
 Vermengen, fchoon hy loopt door zee.
 Wil dan, ô mensch! u zelf bewaaren,
 d'Onnoofle viffen doen dat meê.
 Bemin alleen befpiegelingen
 Van stille en goddelyke dingen.

* Een diergelyke zinspeeling ontmoet ons veelydts
 onder het afbeeltfel van *Thomas van Kempen*, wiens
 Hantboexken van Christus Navolginge zoo veelingang
 in

Zoekt hier en daar, en waar gy wilt,
Zy is te vinden in de stilt'.

Gy meugt van lust en rust veel droomen,
Doch zultze in 't aartsche nooit bekomen,
Maar onlust in de plaats van lust,
En onrust in de plaats van rust.

Wat

in de werelt gevonden heeft, dat het in alle taalen, ja in de Turksche, is vertolkt. Want volgens het gevoelen van den geleerden Gisb. Voetius, *begrypt het geene Roomsche leere altoos, maar eene waare en innerlyke oefeninge der godtzaligheid en aandacht. Ja dat meer is, dus vaart hy voort, ik zoude wel durven zeggen, dat ik, na de H. Schrift, nooit iets eenvoudiger, krachtiger, noch goddelyker gezien heb, eenige weinige kleenigheden uitgezondert.* Hy bloeide in de veertiende eeuwe, en sleet zyn geheele leven in 't Klooster der Reguliere Kanoniken van Augustinus, aan den berg van S^t. Agnes by Zwol, waar in hy eindelijk Prioer wierdt.

Wat is 't dat iemand 's werels spel lust?

Daar al de wellust is een quellust; *

De welstant welzant; al haar goet

Gaande op en af als ebbe en vloet:

Daar d'allergrootste praal haar quaal heeft,

De scherts veel smerts tot haar onthaal heeft,

De eer haar zeer, 't beval zijn val; *Spr. 14.*

Het zoet zijn roet, ja al zijn gal. *v. 13.*

Zoo 't al, wat in de steen behaaldt wordt,
Zoo dier gekocht, zoo zuur betaalt wordt.

Wie is'er, die niet, met vermaak,

Naer 't vrye **BUITENLEVEN** haak'?

Om liever daar zich te verquikken,

Dan zoo elendelijk te stikken

Door bange lucht van 't steedsch gedrang?

Wie kiest geen vryheit voor bedwang?

De staat der allereerste oprechtheit *Gen. 2.*
Was buiten, in eenvoud'ge slechtheit, *8. &c.*

Daar

* Beschout'er de vruchten van. Uit de wellusten, zoo kort van duur, ontstaan ziekten, behoefte, schande, dwaaling in 't verstandt, ongeregelde driften, wroeging des gewiffen, en, ten waar men ze betoome, verdoemenis. Deze zyn de lieffelyke bronnen van Elim! die in Mara, dat is, in bitterheit, eindigen: deze de zoete stroomen, die zich in den zouten Oceaen uitstorten. Hier uit blykt dat al de genieting van 's werelts geluk aan een verrotte kabel vertuit leit, niet bestandig om het schip onzer ziele voor schipreuk te behoeden.

Daar Adam met zijn ribbe alleen
 Zoo zoet in 't Paradijs ging treên.
 Dat leven was het aangenaamste,
 Vol rust en lust, en zoo 't bequaamste
 Om best met Godt te zijn gemeên.
 Maar Cains onrust bouwde steên. *Gen. 4. 14, 17.*

De wijze Vaders leefden immer
 Meest buiten, niet in 't stadtsgetimmer.*
 In hutten op het eenzaam velt *Heb. 11.*
 Was slechts hun wooning neêrgeftelt. *9, 10.*
 Zoo wierd van hen op 't best, in tenten,
 De stad op vaste fundamenten
 Zelfs door Gods meesterkonst gebouwt,
 Verwagt en door 't geloove aanichouwt.

Dit kon hen daaglijks recht verklaren,
 Hoe datze alhier maar pelgrims waren;
 Hoe men geen vast verblijf hier hadt, *Heb. 13.*
 Maar zoeken moest d'aanstaande stad. *v. 14.*
 Zoo

---

* Niet alleen de gewyde maar ook de ongewyde Schriften getuigen, dat de Patriarchen niet in steden, maar in 't open veldt woonden, dewylze als harders leefden, en zich met den lantbouw verledigden, gebruikende zelden vlees of wyn, dan in de offerhande, of hoogstatelijke feesten. Zoo leefden ook de Brachmannen, na 't vol-einden hunner studien, zich generende op 't lant en in de bosschen met melk, ryft en moeskruiden: en rekten zy hunne dagen, even als de Patriarchen, zonder eenige quaalen, tot eenen hoogen ouderdom.

Zoo wierden allerbest hunne oogen
 Met vreugt naer dat gebouw getogen;
 Wier laagste zold'ring blink en bernt
 Van zon en maan en 't hel gesternt.

God zelf, omvleescht, gaand' hier beneden *Tim.*
 Hield nooit zoo veel van grootsche steden. *3. 16*

Ging Nazareth en Bethlehem *Mich. 5. 1.*

Godts Zoon niet voor Jerufalem? *Matth. 2. 23.*

Moest niet de glans van zijne werken *Ioan. 1. 11.*

In kleine stedekens uitsperken? *en 4. 49.*

Moest niet d'Olijfberg of Woestijn, *Luc. 22.*

Zijn keurigste vertrekplaats zijn? *39.*

Luc. 4. 42
en 5. 16.

Indien hy in de steên verkeerde,

't Was maar, op dat hy 't volk daar leerde,

En niet als of haar trotsch gebouw *Marc. 13.*

Hem eenigzins vermaken zou. *1. 2. 3.*

Maar 't scheen zijn lust en rust te wezen,

Zelfs eer de zon noch was verrezen, *Marc. 1.*

En eer 't gewoel hem had versnelt, *v. 35.*

Weer uit te gaan naer 't open velt.

Zoud hy zijn Godtheits glans verklaren,

En zich verheerlijkt openbaren,

't Moest niet zijn in 't gewoel der steên;

Maar op een hoogen berg alleen. *Matth. 17.*

Daar blonk, als 't zonlicht, de Messias, *1. eniz.*

En sprak met Mozes en Elias?

Daar

Daar klonk Godts stem de wolken door,
 Als by den vloet Jordaan* te voor *Math. 3. 13.*
 17.

Ik merk ook, hoe 't zyn ondertrouwde, *Hof. 2. 18*
 Zijn Bruidt, wel meest met dorpen houde, *Hoogl.*
 En lust hebbe, om, met hem verzelt, *7. v.*
 Te gaan in 't vry en eenzaam velt. *11.*

De Bruidgom wil op oop'ner straten,
 (Zoo 't schynt) zich niet omhelzen laten,
 Noch met zyn Bruidt zyn zoo gemeen,
 Als daarze by hem is alleen.

D Zoudt

* Een vermaarde stroom van Afie, op de grenzen van Syrie, zijnen oorspronk nemende uit den berg Liban, en vlietende door gansch Judea, en de Galileefche zee, tot dat hy zich in 't doode meir uitgiet. De wonderen, daar in voorgevallen, en zoo zorgvuldig in de Heilige Bladeren aangetekent, werden dus heerlijk van den Dichter *Bogaert* in zyn Roomsche Monarchy opgezongen:

Dit was de stroom, die op het nadren der Leviten
 Van een scheurde, en een padt den blyde Israëlitien
 Vergunde, om droogvoets naer 't beloofde lant te gaan.
 Elias scheidde dien van een ook door het slaan
 Zyns mantels, en ging droog door d'afgescheurde plassen.
 Hy heeft ook Naaman, met zich zevenmaal te wassen,
 Gereinigt van zijn smet, en droeve lazery.
 Indien myn pen, die zich gebonden ziet, mocht vry
 En weelig weien, en aan die iet heiligs knoopen,
 Gy zoudt haar heerlijk zien den Nazarener doopen,
 Terwyl een wakkre stem in 't midden van dien toon
 Zou roepen: deze alleen is myn beminde Zoon.

Zondt Godt zyn heilboôn ooit beneden,
 't Was zelden in 't gedrang der steden,
 Maar in de vrye velden meest, *Luc. 2. 8, 9.*
 Ofdaar me in 't stil verhief zyn geest. *Dan. 9. 10*
 Verwacht me ook noch bezoek van Englen,
 Men moet niet veel op straat gaan henglen,
 Als op dat aardſch gezwier beluſt,
 Godt zoekt een ziel in hem geruſt.

Wat zouden wy zoo boven maten
 Ons hert en oog verbyſtren laten
 Door glans van ſteen vol pracht en trots,
 Die niet en zyn in d'oogen Godts?
 't Is ydelheit en dertle zotheit,
 Kleinmoedigheid, of enkel botheit,
 Niet op een plaats te mogen zyn,
 Om datze ſlecht van aanzien ſchyn'.

Men ziet ook noch, uit 't ſtadtsche leven,
 De wyſte * zich naer 't lant begeven,

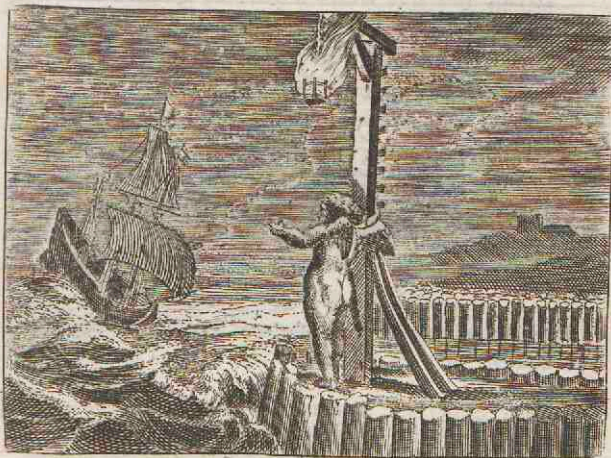
Op

---

* Dit voorbeeld der geruſtheit in eenen nederigen ſtaat beſpeurt men in *Diokletianus*, verklaarende meer genoegen in het lantleven, dan op den Keizerlijken troon van Rome gevonden te hebben. Geene bede kon hem bewegen om weder den laſt der heerichappye, van hem beproeft, te aanvaarden, daar hy zoo veel vermaak vondt in de groene kruiden, van hem ofgepoot ofgezaait, met eige hant te ſnyden, te waſſchen, en daarna in geruſtheit te nuttigen, die hem ſmaakelijker voorquamen dan koninklijke banketten. Want hy hadt onder

Op dat zyn afgaande ouderdom
Eens tot geruite stilheit kom'.

Daar vindt hy dan gelijk een haven,
Na al 't geduurig ommedraven;
En, na veel stormen, goede * reê,
Op dat hy leve en sterve in vrê.

D 2

Zoo

dervonden op hoe hooge bergen de heerlijkste staatsgelukken stonden, en dat men beginnende te struikelen, ter halver weege bleef; daar hy in deeze eenzaamheit leerde, dat zelfs de wysheit uit het gras was te zuigen.

* Zulk een doorgeleert gemoedt bevindt zich dan, schoon gefolt door de vlaagen van rampspoedt en wederwaardigheden, in de haven der behoudenisse geankert,

Zoo wie dan, in zijn jonge dagen,
 't Geluk heeft, om, van 't aardfche ontflagen,
 Strak tot het beste voort te gaan.

Is hy 'er niet veel beter aan?

't Kan niet gezegt zyn, noch beschreven,
 Wat voordeel dat dit flag van leven

Geeft aan een yverig gemoet, I Theff. 4.

Dat graag het zyne in itilheit, doet. v. II.

Hoe zoet is 't, 's avonds na den eeten,
 Zich met een vry en bly geweten,

In

---

kert, en toont dat zijne schatten, verkregen door de lessen der wysheit, onuitputtelijk zijn. Het kan met *Demokritus* roemen, dat de geleertheit den voorspoedigen tot een sieraad, den ongelukkigen tot eene toevlucht verstrekt. Dit bevestigde *Dionisius de Jonge*; want uit den ryke gedreven, en gevraagt wat voordeel hem de wysbegeerte gegeven hadt, antwoordde hy: Dat ik de verandering des geluks met gedult opneeme. Dusleert men met *Diogenes* den loop van 't noodlot, hy zy dan hoe hy zy, ongekreukt uitflaan. Hier van geeft ons de schipbreuk van *Aristippus* door de uitkomite eene lesse; want aan een vreemde strandt geworpen, en verscheidde wiskunstige tekenen in 't zandt beschouwende, riep hy zijne medefchipbreukelingen toe: Vrienden wy zijn behouden, ik zie voetstappen van menschen. En gegaan naer de naastgelegene stad, wierdt hy niet alleen, maar om hem alle zijne reisgenooten, door de liefhebbers der kunsten beleefdelyk onthaalt. En deze zich weder naer huis spoeyende, en hem vragende, of hy iets aan zijne medeburgeren te berichten had: Zegt hen, zeide hy, datze naer zulke schatten jagen, die teffens met de bezitteren de schipbreuk ontzwemmen kunnen.

In d'ope lucht hier te vertreên!
 Maar wat geschiedt dan in de steên?
 Men zit'er op de stoep slechts neder,
 En ziet 'er zwieren heen en weder,
 Zoo veel geloop, gepronk, gepraal,
 Dat schier 't gezicht daar in verdwaal.

Men hoort rontom zoo veel gedommel:
 Hier schiet musquet, daar raast te trommel:
 Hier klapt men deur en vensters toe,
 Daar roeptmen beide uw ooren moê.
 Wanneerge eens wilt in 't stil alleen gaan,
 Men laat u ongemoeit niet heen gaan.
 Men noodt u binnen tegen dank,
 Zoo mist gy 't oogmerk van uw gank.

O! die, in schaduw van de boomen,
 Zoo vry, by stille waterstroomen,
 Een avondluchtje halen mag,
 Hoe zoet voleindigt die den dag!
 Hy slaapt gerust, en quelt zich minder.
 Zyn aandacht vindt niet zoo veel hinder,
 Als wel wanneer men 's avonds laat
 Zich heeft verlustigt langs de straat.

Maar, zegt een, die zulks nooit bekende;
 Gy zit schier als aan 's werelts ende,
 En weet niet eens in zulk een staat,
 Wat in de werelt omme gaat:

En daarom maakt hy zyn gedachten,
 Dat ik de werelt meer zou achten,
 Zoo 'k van haar flechts meer kennis hadt,
 En niet zoo verre van haar zat.

't Is waar, ik zit hier als verborgen,
 Wanneer ik denk, wat van den morgen
 Tot aan den avond al gezwier
 Is in de steden meer dan hier.
 Maar doch, ik kenn' genoeg de werelt,
 Die zoo bedrieglyk is beperelt,
 Dat zy geheel in 't booze leit, *1 Joan. 5.*
 En schoon genoeg voor oogen vleit. *v. 16.*

De werelt lacht in haar vertooglust *1 Joan. 2. 19.*
 Van 's levens grootheit, vleeschlust, ooglust.
 Drie elementen, daar de mensch
 Tracht in te leven, naar zyn wensch;
 Dat 's d'aarde, daarze steeds in wroeten;
 Het water daarze in zwemmen moeten;
 De lucht, daar d'aâm zich in verwijd.
 Het vierde is 't vuur van twist en nijd. *Luc. 12*
v. 49, 51.

Het is noch niet heel lang geleden,
 Dat ik, door noodt, in d'celste steden
 Een ruimen tijdt hield mijn verblijf:
 Maar wat was daar mijn tydtverdrijf?
 Ik vondt'er doch niet aangenamer,
 Dan dat ik stil bleef op mijn kamer,

En

En floot mijn vensters dichtjes toe,
En deed het geen ik hier ook doe.

Wat kon my doe 't geweld der straten
En 't leven van de stad doch baten?

Mits ik het alzins zocht t'ontvliên,
En moede was van zulks te zien.

Mijn hoofd moest malen van al 't pralen.
Wanneer ik 't hert eens op wou halen,
Zoo moest ik, uit 't gezwerm der stad
Verkiezen 't stille wandelpad.

Dan voelde ik ook een zwerm te trekken
Van 't hert, en 't vry gemoedt te strekken

Naer hooger dingen dan al 't geen
De werelt zoekt in trotsche steên.

Dan sprak ik tot mijn ziel; Verlust u,
En tot mijn moede zinnen; Rust u,
Zweeft in uw eigen element,
En leeft eens als gy zijn gewent.

Wie 's werelts masker af kan trekken,
Zal haast met al haar schoonheit gekken,
s' Is als een vuile Jesabel; 2 Kon. 9.

Met valsch blanketfel blinkt haar vel. v. 30.

Zy lonkt en lokt, en jekt begeerlijk,
Maar kroont en loont op 't lest te deerlijk.

Dien, die, gelijk haar trouwe vriendt, lac. 4.

Haar heeft geëert, geviert, gedient. v. 4.

't Is 's werelts aart, dat zy de schelle
 En schors van alle schoon voorstelle
 Met schitterglans; maar 't vuile merg,
 Onzichtbaar voor ons oog, verberg.
 Zy toont de vleeschlijke genuchten,
 Maar bergt te pijnlijk quynlijk zuchten,
 Dat door het spade rouw in 't hert
 Te jammerlijk veroorzaakt werd.

Daar is by groote rijke lieden,
 Die, hoog in staat, veel volks gebieden,
 Een heimlijk zuchten en geklag,
 Dat elk niet zien of hooren mag.
 't Schijnt heerlijk, als men hun gepraal ziet; *
 Maar

* Groote welvaart is vaak oorzaak van qualijkvaart.
 Uitmuntende toevallen van 't geluk zijn veeltydts de
 zwaarste

Maar niemant is'er die hun quaal ziet,
 Om dat de glimp van overvloedt
 Die voor ons oog bedekt en hoedt.

De grootste houd in zich verborgen
 Veel leet, bekommernis, en zorgen;

D 5

En

zwaarste veranderingen onderworpen, als *Cesar* leeraart.
 Wat heerschappye is'er, die niet de val, de vertredinge,
 de overheerscher, ja de beul op de hielen heeft? Op
 den troon te heerschen, en eenen anderen te voet te
 vallen, verscheelt zomtijds weinig oogenblikken; op
 welke schielijke veranderingen de Ridder *Kats* dit zin-
 nebeelt gepast heeft:

De Gild-os gaat daar heen, verfiert met roozekranssen,
 Men hoort de trommel slaan, men ziet de jongens danssen;
 Hy schuimbekt in den wyn, en pruiſt van enkel vet,
 Maar denkt niet om de byl die op hem is gewet.
 Hoe meenig is'er trots, er gaat daar moedig pronken,
 Die, eer de zonne daalt, in pyne leit verzonken:
 Neemt vrienden op u zelf, en op uw zaken acht,
 Ook als het zoet geluk op u geduurig lacht.

En hoe duurzaam het wankelbaar geluk der voorspoe-
 digen is, vertoont ons de Dichter *Bogaert*, daar hy zich
 over deze stoffe dus hooren laat:

Als d'Os, getooit met praalfieraadt,
 Werdt omgeleidt langs gracht en straat,
 Dan is zijn wisse doot beslooten.
 Dus gaat het ook in 't traanendal.
 Hoe hooger staat, hoe zwaarder val:
 Beschouwt het leven van de Grooten,
 Nu heerschen zy met macht en staat,
 En morgen sleept men hen langs straat.

En onder 't uiterlijk geluk
 Schuilt menigmaal inwendig druk;
 't Welk dies te meer hem valt bezwaarlijk,
 Om dat hy niet mag openbaarlijk
 Elendig zyn als slechte liën,
 Die zich het zelve niet ontzien.

Zeer fierlijk zijn wel groote steden,
 Om wandlend eens daar door te treden,
 Maar onbewroegt vernoegt en rein,
 Aldaar te wonen, dat 's geen klein.
 Hoe menig mensch, die 't BUITENLEVEN
 Ging onbezuisft voor 't steedsche geven,
 Heeft zulks betreurt, wanneer hy dacht,
 Wat lust en rust hem 't eerste bragt?

De werelt met al haar bedryven
 Gaat om, en staat op losse schijven,
 En zwaait en draait geweldig krom:
 Wie vraagt my dan? Wat gaat daar om?
 'k Zie, dat de trein van 's menschen zaken,
 Waar in hy hier zich gaat vermaken,
 Met recht gestadig word gezeit,
 Slechts in haar ongestadigheid.

In onrust zoekt de mensch daar ruste,
 Zoo dat nu dit, dan dat hem luste.
 Al zijn begeerten zijn op 't best
 Maar wint, die nu waait ooft, dan west.
 Door

Door kracht van wenschen naer 't aanstaande
 Is tegenwoord'ge vreugt vast gaande.
 Zoo dat m'er met veel wroegen hijgt,
 Maar nooit een vast genoeg krijgen.

Wat is 't genoeg onbestendig,
 Wanneer men 't zoeken moet uitwendig?
 Dewijl het doch niet kan geschien, *Pred. I.*
 Dat d'oog verzadigt wert van zien. *v. 8.*
 Vermaakt u, om, in alle wijken,
 Veel kostlijks door en door te kijken,
 Gy blyft weer op wat nieuw belust,
 In plaats van wel vernoegde rust.

Eer 't aardsch vermaak noch word genooten.
 Kan 't wonder zijn waardy vergrooten;
 Maar, als men 't heeft een wijl gehad,
 Zoo wordt men 't haast weer moede en zat.
 Dus ziet men elk zich zelf bedriegen,
 En haast van 't een op 't ander vliegen,
 Gelijk een bye, die, rondom,
 Haast zwerft van d'eene op d'andre blom.

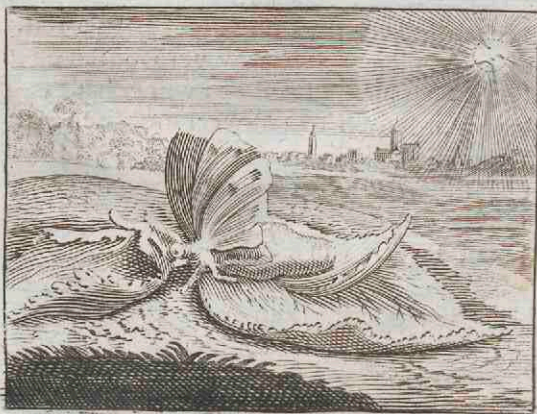
Al wat verandering kan geven,
 Schijnt even eerst als een nieuw leven;
 Doch 't nieuwtjen is'er haast weer af.
 Al wat zoo lief scheen, wordt haast laf.
 Doch kont gy waarlijk u vermaken,
 Niet in veranderlijke zaken,

Maar

Maar in een goedt, dat nooit verkeert,
Zoo hebt gy wat uw hert begeert. *Pf. 37. v. 3.*

Zoo wie 't vernoegen heeft van binnen,
En niet door d'outerlijke zinnen,
Dien blijft, hy zy dan waar hy zy,
Het voorwerp zijns genoegens by.
'k Beschouw den hemel nooit van ondren,
Of moet op 't hoogste my verwondren,
Dat iemand om een ydle leur
In d'aartsche woonplaats zoekt veel keur.

Wy hebben, onder alle freden, *Heb. 13.*
Geen vaste stadt alhier beneden, *v. 14.*

Waar in men zijn verblijfplaats stell',
Al wat hier schijnt, verdwijnt te snel. *1 Cor.*
7. 31.
Maar

Maar *moedig moeten we ons verkloeken,
 Om steeds d'aanstaande stad te zoeken,^{Heb. 13.}
 Die boven alle trotsche steên^{v. 14.}
 Beklijft en eenig blijft alleen.

Wat zal hy 't uiterlijk veel achten,
 Die dag by dag moet leeren trachten,
 Naer

* Het onderscheit tusschen onzen verdurven aart, en een recht Christelijk gemoed is grooter, dan dat tusschen een beest en mensch. En hierom werdenwe zoo kragtig aangedrongen om den ouden mensch met zijne begeerlijkheden af te leggen, en die voor een vernieuwt herte en reinen geest te verwisselen. Op deze gesteltenisse laat zich de Ridder *Kats* dus hooren :

Een romp, geen dier gelijk, een maaksel zonder wezen,
 Is tot het schoon gewelf des hemels opgerezen ;
 En dat maar in het stof, maar in het duister lag,
 Heeft nu geen andre vreugt dan in den hellen dag.
 Op, mijn gedachten, op ! die naer den hemel stygen,
 Die moeten overal een ander wezen krygen.
 Welaan dan, waarde ziel, verlaat den ouden mensch ;
 Dat is mijn eenig wit, dat is mijns herten wensch.

Wegens dit vernieuwe leven zinspeelt de Heer *Bôgaers* op deze wyze :

Leg uw verdorven leven af,
 En tree gelyk vernieuwt uit 't graf,
 Beschouw de Zyworm na het spinnen,
 Zy sterft, en na een korten tydt,
 Herleeft ze vrolyk en verblydt.
 Wat moogtge een vaste plaats beminnen ?
 De plaats, die eeuwig duuren zal,
 Is niet in 't aardfche traanendal.

Naer 't geen hier boven is, en niet *Col. 3.*
 Naer 't geen men hier op aarde ziet? *v. 1, 2.*
 Die 't wereltsch aanzien niet kan missen,
 Wat zal men anders van hem giften,
 Dan dat hy 't noch te zeer bemint,
 En meer dan 't hemelsche verzint?

De zielloog van een yvrig Christen
 Dringt dwars door 's werelts nevelmisten,
 Ons steeds omcinglende om en om,
 Tot 's hemels binnenst heiligdom.
 Dan achtze maar voor beuzelingen
 Deeze ondermaansche sijmelingen;
 Daar zich de werelt aan vergaapt,
 En zoo veel ydle vreugt uit raapt.

Gelijk de fiere zonnestralen
 Wel op den aardboom nederdalen,
 Maar blijven daar ter plaats nochtans,
 Daar d'oorfprong is van dezen glans;
 Alzoo de ziel, van Godt gegeven, *Prod. 12.*
 Om voor een tijdt alhier te leven, *v. 7.*
 Toont wonderlijk de kragt haars aarts,
 En heeft haar opzigt hemelwaarts.

Een mensch, die noch, in alle hoeken,
 Zijn welluft hier beneên wil zoeken,
 Die kan noch wijs zijn noch vernoeft,
 Hoe dat hy 't immer schikt of voeft.
 Een klein misnoegen kan hem quellen,

En

En haast ontfelen of ontfellen
 Al d'ingebeelde lust en rust.
 De werelt krabbelt daarze kuft.

Haar dulle schijnvreugt (zoo wy weten)
 Kan heel bequaamlijk kortswijl heeten,
 Om datze duurt een korte wijl,
 En is gedaan in aller yl.
 Geneugte en weelde zijn verscheiden;
 Ziet, dat gy d'eerste kiest van beiden.
 Een Christen weet geen ware vreugt,
 Als daar men zig in Godt verheugt. *Ies. 61. v. 10*

Gy denkt; dus eenzaam is niet lieflijk,
 Maar veel gezelschap is gerieflijk;
 Dat heeft men in de stadt ter hant,
 En naer zijn keur zoo niet op 't lant.
 Maar meent gy dat men groot geluk heeft,
 Wanneer men 't dag by dag zoo druk heeft,
 Verslaaft aan 't een bezoek op 't aâr?
 Is 't heiligst veiligst leven daar?

Hoe veel gezelschap veel verleide,
 Wist hy zeer wel, die eertijts zeide;
 Zoo 'k onder menschen veel verkeer,
 Ik keer altijd een minnensch weer.*

Men

---

*Niet zonder reden liet zich *Seneka* aldus hooren: zoo dikwils als ik onder de menschen ben geweest, zoo dikwils ben ik minder mensch wedergekeert. Dat zelve wordt by ons niet

Men komt heel zelden by malkander,
 Of d'eene mensch wrijft af van d'ander
 Een schelfer van zijn menschlijkheit,
 O! waar 't ook van zijn vleeschlijkheit!

Hoe haast verderven quade reden 1 Cor. 15.
 En dwaas geklap daar goede zeden, v. 33.

Hoe

---

niet zelden ondervonden, als wy ons in lange zamen-
 spraaken verledigt hebben. Zoo dat het gereeder is 't huis
 in veiligheid te schuilen, dan zich buiten by de men-
 schen wel te kunnen bewaaren. Want

Het Schaap dat door de doornen gaat,
 Steeds iet van zijne wolle laat.
 Des is 't een eerlijk hert, een wys en deftig man,
 Die in zijn vroomheit blyft, ook daar hy anders kan.

Hoe haast wordt iet ontroert van 't geen
 Men wel geregelt had door reên!
 Het quaade, alrede uit 't hert verdreven,
 Zal plotslijk ons op 't nieuw aankleven.
 Men komt 'er zelden zoo van daan,
 Gelijk m'er was naer toegegaan.

Licht doet 'er dit of dat ons wanken.
 Het gaat met ons als met de krankten,
 Die haast weêr uitgaan naer de straat,
 't Geen oorzaak geeft tot grooter quaat.
 Want onze zielen, die veel dagen
 In doodelijke ziekte lagen,
 Zijn al te zwak, en onbequaam,
 Om veel te zijn in 's werelts aâm.

Weest ergens maar de vierde of derde,
 Daar niet uw ziel besmet en werde,
 Of onbewroegt blijve uw gewis,
 Indien 't gezelschap wereltsch is.
 In 't stille alleen te zyn gezeten,
 Heeft zelden my daarna gespeten;
 Maar dikwils wierd ik op my gram,
 Na dat ik uit gezelschap quam.

Men gaat zich by de menschen voegen,
 Wel met een ingebeeldt genoegten,
 Maar 't tegendeel bevindt men juist,
 Als ieder weêr naer 't zyn verhuist.

Men ziet het al te licht geschieden,
 Hoe zeer men 't zomtyts meent te vlieden,
 Dat iemant by de vrolykheit
 Te veel of weinig doet of zeit.

Hoe licht verklaptmen zich ten quaatsten
 Tot nadeel van zyn evennaesten!

Waar hoort men immer veel gepraat,
 Daar d'een of d'aer geen hairtje laat?
 Elk zoekt uit andre luiden falen
 Een glimpkroon voor zich zelf te halen.
 'k Zegg', dat hy als een Engel leeft,
 Die hier van niet een angel heeft.

Indien 't gezelschap ons verblye,
 De bitsche nydt, de jaloufye,
 De gulzigheit, onkuische min,
 En hoogmoet, nemen 't hert haast in.*
 Veel zoeter is 't in stil te schuilen,
 Dan dat men met de wolven huilen,
 En met de honden baffen moet,
 Gelyk men licht uit zwakheit doet

In-

---

* Maar wat dan? De gezellinne der gulzigheit is gemeenlyk de armoede, en deze de ellendige last der onmaatige geilheit, en van alle de rampen en gebreeken, die uit haar gebooren worden. Zoo dat het een dwaas koopman zou zijn, die fyne voor valsche paarden verwisselde; dat is, de waare goederen der ziele om de valsche wellusten des lichaams te willen verliezen.

Indien ik moet de vreugt ontbeeren,
 Die komt uit dagelyks verkeeren,
 'k Ontbeer het leet ook, dat daar uit
 Zoo onvoorziens gemeenlyk spruit.
 Ik agt geen vrolyke gezellen,
 Wanneer 't gewisse zich moet quellen,
 Zoo dat 'er iet van binnen woel,
 En't hert in't lagchen smert gevoel. *Spr. 14.v.*
 13

't Is al te slecht en slaafs met eenen,
 Zyn vreugt te moeten gaan ontleenen
 Van d'andre; maar een dapper man
 Is 't, die zich zelf vermaken kan.
 Hy hoeft 't vermaak niet verr' te zoeken,
 Die 't vinden kan in wyze boeken:
 Die't hert door't goê gewis' verheugt, *Spr.*
 Verschaft een stadig feest vol vreugt. *15.v. 19*

't Is waar, men moet by menschen leven,
 Doch 't moet geen hindernisse geven,
 Maar eer en meer behulp in 't werk,
 Dat elk heeft tot zyn oogemerkt.
 Wilt met de menschen zoo verkeeren,
 Datze uw beroep niet mogen deeren,
 Maar daar in tot bevordring zyn,
 Gezelschapzoet zyn baart veel pyn.

't Gaat wel, wanneer men, naer zyn wenschen;
 Is vry van d'overlast der menschen, *Pf. 119.v. 134.*
 En dat ons niemandt licht belet

Van 't geen waar toe wy zijn gezet.
 't Gaat wel, wanneer men, met goê wille,
 Zoo lang het zijne doet in stille,
 Tot dat beroep en nood als dan
 Ons roepe en noode, en haal' daar van.

Vermits de boog, door 't zelf bedryven,
 Niet altydt wil gespannen blyven,
 Zoo maak' men staat in zijn gemoedt,
 Om uit te spannen, als men moet.
 d'Uitspanning zal van zelf wel komen:
 Daar is in 't minst niet voor te schroomen,
 Men krijgt altydt genoeg bezoek,
 Al zit men achter in een hoek.

'k Ben van 't * gezelschap niet afkeerig,
 Maar ook daar na niet zoo begeerig,

Dat

---

* Noodzakelijk is de gezelligheit der menschen, en zou men met die te haaten, min naer de menschen dan naer de beesten hellen, in welke geene toegengtheit noch vriendschap geschaapen is. Men moetze echter onderscheidelijk aanmerken, als strekkende zomtydts ten goede, zomtydts ten quaade. Geen gezelschap is nutter, dan waar door de deugt verheerlijkt, de weg ten hemel gebaant wordt. Dus wierd Laban door Jakobs, Potifar door Josefs bywooninge gezegent: de ondergang van Sodoma om tien rechtvaerdigen geschorft: een geheel schip behouden, omdat Paulus een der reisgenooten was. Beschouw nu eens de tyden, en overweeg of'er wel eene zoo sterke ziele is, die niet eenigzins door 't gezelschap besmet wordt,

de-

Dat ik het zonder leet of rouw,
Zomwylen niet ontbeeren zou.

E 3

'k Ben

dewyl de mensch zich even aan het vlees hecht , ge-
lijk de kraay zich aan het kreng doet. De heden-
daagsche genegtheit is even als het Klimmerkruid ,
dat zich als uit een tedere zucht om eenen boom slyn-
gert , doch door die omhelzinge zijne sappen verslukt ,
en in hem het leven uitdooft. Hier op zag de Dich-
ter *Bogaert* , toen hy zich over dit zinnebeeld dus uitte.

De schyn verblint het sterflijk oog.
Waardeert uw vrienden niet te hoog,
O licht verleide en ydle menschen !
Beschouwt eens hoe het klimmerkruid
Het leven dooft der bomen uit.
Wat moogtge doch om vrienden wenschen
Zy zuigen u het leven af,
En gy daalt voor uw' tyd in 't graf.

'k Ben gaerne vriendlijk en gemeenzaam,
 Maar gaerne ook by my zelf weêr eenzaam.
 Het is een ongelukkig man,
 Die niet van beide wezen kan.

Wie naer 't gezelschap en 't gefnater
 Steeds jankt, gelijk een visch naer 't water,
 En buiten dat geen zoetheid kent,
 Als zwevend uit zijn element;
 Die altydt, buiten eige deuren,
 Zijn vreugt moet elders naer gaan speuren,
 En by zich zelf niet is te huis,
 Die heeft een ongevoelyk kruis.

Die by 't gezelschap zyn op 't kluchtigst,
 En by de vrolykheit luitruchtigst,
 Zijn by hun zelf wel meest ontstelt,
 En met de *zwarte gal gequelt.

'k Ver-

---

* Wel is waar, dat de droefgeestigheid eene hoofstosse van goede verstanden, en de baarmoeder der wysheit geacht wordt; doch men houdtze veeltyds ook voor eene bronne van uitspoorigheit. Zulke menschen kunnen zich zelve niet vervroolijken, maar moeten door den vrolijken aart van anderen als gaande gemaakt worden. In 't beleid der wereltsche zaken bespeurt men voornamentlijk, dat de bestierders, die met een zwarte en taaye galle gequelt zijn, niets durven ondernemen noch aanroeren; daar de blygeestigen, in wier aderen de geele gal speelt, hunne gedachten aansonts in daden veranderen.

'k Vermaak my matig by de menschen:
 Maar 't gaat niet minder naer mijn wenschen,
 Wanneer ik in myn eigen geest
 Aanrechten mag een vreugdenfeest.

Zoo 'k, bezig met mijn eige dingen,
 Het hert mag uitten treuren zingen,
 Gy weet niet hoe 'k my dan verbly',
 Al is 'er schoon geen mensche by.
 Wie om te gaan weet met *papieren,
 Wat hoeft die hier en daar te zwieren,

E 4

Of

---

* By deze gelegenheit zal het niet zonder vrucht zijn de oorspronk des papiers, en die der letter- en schryfkunst uit den grondt der aloutheit op te delven. Voor de vinding van 't papier vormde de Ouden de letteren met eenen hamer in groote steenen. Daarna graveerden zy hunne gedachten op gladde houte berderen, gemaakt van beuken-bosch- en lindeboomen; of bevoolen die aan de bladeren van palm- en olyfboomen, keeskruidt en lynwaadt, bepleistert met wasch, waar op zy met een yzere, yvoore en houte schryspriem schreeven, als in de *Asinaria* en *Bachides* van *Plautus* te zien is. Al lang voor de tyden van dien Dichter is deze schryfwyze in 't gebruyk geweest; also uit de *Iliade* van *Homerus* komt te blyken, dat Pretus eenen brief, geschreven op diergelijke berderen, Bellerofontoezondt. Naderhant is het papier gevonden uit zekere Egyptische papierstruik, zijnde een gewasch van twee ellen lang, en hebbende in stede van bast zeer breede en dunne vliezen, die met eene naalde wierden van een gescheiden. En is dit het Nylsche papier, dat ten tyde als Alexander de Groote, na 't sichten van Alexandrye,

Of aan te halen zulke maats,
Die hem meer hinders doen dan baats?

Wie zulk een volkje wil believen,
Krygt meenigmaal zijn huis vol dieven,
'k Meen

in Egipte triomfeerde, in 't gebruik was. Aangaande het Pergament, 't zelve heeft zijnen naam van Pergamus, een Afiatische stad in Troas, alwaar men het eerst uitvondt. *Jofefus* nochtans wil, dat de boeken der Hebreuwen al op perkament zouden gefchreven zijn. En is *Herodoot* van oordeel, dat de Ouden op geite- en fchapevellen gefchreven hebben.

Het gebruik der pennen is al voor den Trojaanfchen oorlog bekend geweest, indien wy *Homerus* gelooven moogen. Volgens *Eusebius* is *Tiro*, de vryeling van *Cicero*, de eerste vinder van met tekenjtes te fchryven. Deze verborgene fchryfwyze, van de ouden *Siganographia* genoemd, en niet leesbaar dan voor de genen, die daar van onderrecht zijn, heeft *Julius Cezar* dikwils gebruikt, als uit *Suetonius* komt te blijken, en wordt thans in gewichtige flaatszaken aan alle hoven zeer behartigt, en krachtig voortgezet.

Sedert is'er een andet papier ter baane gekomen, het geene wy thans noch gebruiken, waar van de eerste vinder niet bekend is; gemaakt van oude verscheurde vodden of linne doexkens, die met water tot eene vloeibare stoffe geflagen of gemaalen; en die dan met eene houtte vorm, doorvlochten met koperdraat, hebbende de begeerde groote, uit een kuip opgefchept worden, en ieder blad tuffchen wolle vilten of lappen ingelegt, werd het voornaamste water, door een zwaare pers, daar uit geperft, in fchuuren opgehangen, gedroogt, door lymwater getrokken, om het vloeyen voor te komen, en vervolgens noch wel twee of driemaal geperft, om zyn behoorlijke gladdigheit te geven, en alsdan tot boeken getelt, en tot riemen opgepakt.

'k Meen ftoute dieven van den tydt,
 Die uitgekocht moet zijn met vlyt. *Eph. 5.*
 Schuwt alle dieven, maar bezonder *v. 16.*
 Een tydt dief; want hy fchaadt te wonder,
 Die 't geen hy neemt, u nooit als dan,
 Al wou hy fchoon, weêr geven kan.

Doch, zoo men d'omgank met veel wyze,
 Geleerde en hooggeêerde, pryze;
 Die meeft beroemt zijn en vermaart,
 Zijn op mijn kamer t'zaam vergaart:
 Ja zelf ook van de voorige eeuwen,
 Die zoetjens, zonder veel te fchreeuwen,
 Verhandlen allerhande ftof.
 Elk fpreekt bedachtzaam en met lof.

Nooit gaat zich een van dees' ontfteken.
 Men machze nacht en dag aanspreken,
 Daar wordt by hen geen tydt verfpilt,
 Indienge zelf opmerken wilt.
 Dees ommegank gefchiedt vrypofflijk,
 En dees gemeenfchap valt niet kofflijk:
 Zy willen altydt by ons zijn,
 En proeven nooit ons broodt of wyn.*

E 5

U

* Hoe veilig fchenkt Pallas aan de geleerden thans den wyn, daar eertijds Plato en Pythagoras hun vaderlant moeften verlaten, om deel te hebben aan de wysheit der Egyptifche prietteren. Apollonius reisde naer Etiopie en Perfie, om met de Magen, Brachmannen en Gymnofophiften te redeneeren. Om Salomons wysheit te hoo-
 ren

U dunkt, men wordt geëert in steden,
 Daar wordt uw roem en deugt beleden,
 En als op 't schouwtooneel gestelt,
 Zoo dat m'er over al van meldt.
 Maar 't gaat wel dikwils recht daar tegen:
 En ook wat is 'er aan gelegen,
 Of juist het ongestadig volk
 Niet overal uw lof vertolk'?

Die nooit iet loflyks doen en mogen,
 Of 't moet juist zijn in aller oogen,
 Dat smaakt wat naer 't vermomde grijn,
 En heeft een ydle faamzuchts schijn.
 De ware deugt is, daarentegen,
 Om ooggetuigen niet verlegen:
 De schouwburg haarer werken is
 Haar eigen onbevroegt gewill'.

Hoewel de deugt ook woont in 't duister,
 Noch sprijdze wyd en zyd haar luister,
 Haar minnaar wordtze licht gewaar,
 En volgt haar op het voetspoor naar.
 Ja waare deugt kan in de muuren
 Van d'een of d'ander stad niet duuren:

Zy

---

ren quam de Kouinginne uit Scheba: en volgens *Hieronymus* reisden verscheide weetgierige mannen uit plaatsen, meer dan duizent mylen afgelegen, om deel te hebben aan den ommevang van den welsprekenden Livius.

Zy wil niet in zoo eng een bandt.
De werelt is haar * Vaderlant.

Doch 'k laat u gunst en macht verheffen,
Als ik, in stilheit, mag bezeffen
De zoetheit van een vry gemoet,
Dat, zonder hinder, 't zyne doet.
Munt uit, en zyt uitstekend hooge;
Het is niet anders in mijn ooge

Als een verheve steilte maar,
U houdende in een staag gevaar.

De

* Dit bleek in Bion; want toen hem gevraagd wierdt van waar hy gesprooten was, gaf hy tot antwoord: ik ben een burger des geheelen aardrijks. Zulk een mocht hy zich met recht achten, zeit Cicero, alzo hy in alle wetenschappen en deugden t'huis was.

De stormwint treft den hoogen ceder,
 En smakt verheve toppen neder,
 Daar' kruut en bloemen, laag in 't dal,
 Wel zijn bevryt van 't ongeval.*

Die

---

* Wat hier van uit *Horatius* door verscheide brave Dichters is opgezongen, laat de plaats niet toe in zijn geheel te vertoonen. Het Kunitgenootschap *Nil Volentibus Arduum* laat zich dus hooren:

Men mijd een hooge en laage staat,
 En houd' zich in de middelmaat.
 De blikfemen, de winden treffen
 De bergen, en 't geboomt veel eer,
 Wier kruinen zich ten hemel heffen,
 Dan 't laage kruid by d'aarde neêr.

De Dichter *Bôgaert* verklaart zich over deze stoffe aldus:

Nooit zullen felle donderflagen
 Zoo zeer de laage hutten knagen,
 Dan spitte toorens, hoog van trans,
 De stormwindt zal het niet min deeren,
 Dan eiken die de lucht braveeren.
 Vergaapt u dan aan ydlen glans
 Noch grootheit, daarge u aan kunt stooten.
 De rampen treffen meest de Grooten.

Hierom besluit de grootachtbare Heer van Wimmenum en Vromade zijnen Muiderberg met dese woorden:

Een kers hier, die als purper blaakt,
 In stilheit met een' vriendt genooten,
 Veel beter, dan het wiltbraat smaakt,
 Met schrik voor ongena van Grooten.
 Zoekt gy gerust te zijn van geest?
 De steilste takken schudden meest.

Die wel te blyven weet by d'aarde,
 Valt immers met te minder zwaarde.
 Hoe hooger doch alhier gepraalt,
 Hoe laager eindelyk gedaalt.

Hoewel ik hier niet steeds verkeere
 Met luiden van gezag en eere,
 En om hun grootheid, staat, of pracht,
 Van eik geacht en opgewacht:
 Zoo mag ik nochtans by de vroomen,
 Zoo dikwils als 't my luste, komen;
 En vinde by hen zoet onthaal,
 En 't goed eenvoudig hert, voor praal.

Als ik my dus wil gaan verzellen,
 Behoeve ik niet te staan en schellen,
 En bellen voor de deur of poort,
 'Tot dat het eens een dienstboô hoort.
 'k Behoef' de vloer dan niet te * myden,
 Noch

---

* Niet oneigen dient op dit voorval, 't geen de Ridder *Temple* in zyne Gedenkschriften als iets zeltzaams aantekent. Eenst' Amsterdam by den Heer Hooft genoodigt zynde, en door een zwaare verkouthet op de vloer spugende, zag hy dat een meidt, hebbende een schoone doek in de hant, telkens het speekfel opnam, en de vloerplanken weder schoon vreef. Hier over verwondert, en met den Heer Hooft in gesprek getreden, verhaalde die hem, dat'er twee kamers in 't huis waren, waar binnen hy nooit dorst treden, en die hy geloofde maar tweemaal des jaars geopent te werden, alleen om dezelve schoon te maken.

Noch in de zaal te staan byzyden,
 En wachten daar my zelve moë.
 Ik gaa hier overal recht toe.

Dan zie ik geen fieraad zoo heerlyk,
 Noch naer mijn zin ict zoo begeerlyk,
 Als 't vroom en oprecht hert der * liën,
 Datze in eenvoudigheid my biën.
 'k Zie alzo lief op leeme vloeren
 Den vlegel of den gaffel roeren,
 Dan dat men zich in 't ſchoonſt ſalet
 Tot ledigheit of ſpelen zett'.

'k Zie

Onder diergelyke vertellingen van de naaukeurige zinnelykheit der vrouwen, noch zo gemeen in deze ſtadt, wierdt hem een huis aangewezen, en daarby verhaalt, dat zeker Magiftraatsperſoon, daar aan de deure kloppende, om de vrouwe met zyn bezoek te vereeren, en van een Noort-hollantsche meidt, na 't openen van dezelve, verſtaan hebbende dat haar Juffrouw t'huis was, en daar op willende ingaan, van de meidt, merkende dat zyne ſchoenen niet zeer ſchoon waren, by de armen op den rug wierdt genomen, door twee kamers getoſt, en by de trappen nedergezet, alwaar zy hem de ſchoenen uitrok, en een paar muilen, aldaar itaande, aandeede; met te zeggen dat hy by haar Juffrou gaan konde, die in haar kamer was. Meer diergelyke ſtaaltjes van uitſpoorigheit levert de *Verrezene Hippolitus* uit.

* Het klagen van een vriendt verlicht de ſmarte, en verdubbelt de vreugde, gelijk wy op de 68 bladzyde vertoont hebben; en is het gezellig leven iets dat tot den menſche behoort.

'k Zie liever in boomzyne kleeren
 De huisman hier zich zelf verneeren:
 En naer zijn werk ten * akker gaan,
 Dan pronkers op hun wandelbaan,
 Die

---

* Onsluft het boersch lantleven uit zynen eersten grondt op te delven, 't welk *Cicero* eene meesteresse van spaarzaamheit, naarstigheid, en rechtvaardigheid noemt; daar in tegendeel het steedsche leven, als meer met onmatigheit belmet, gierigheid teelt, waar uit stouthertigheid, en allerley boosheden voortkomen: en nam het *Kato* voor den hoogsten lofop, als men hem eenen Lantman noemde. Door deze oeffening, het zyn de woorden van *Lukretius Karus*, heeft de alteelende natuur den menschen een voorbeeld gegeven, waar door zy de kunst van zaaien planten en enten geleert hebben, toen uit de gevalene

Die met bestrikte zijde kleeren
 Een ieder langs de straat braveren,
 En ledig zwerven overal
 Waar 't best hun dartelheit bevall'.

'k Zie alzoo lief een karre of wagen
 Den mest, die 't lant bevrucht, uit dragen,
 Dan*koets by koets, waar in me om itrydt
 Zoo

lene zaden en ekels kleene struiken, en jonge telgen op bequaame tyden uit het aardryk voortspooten. Hier door kregen zy lust om de looten op de takken te enten, en de tengere struiken op den akker onder de aarde te begraven. Naderhant beproefden zy meer en meer de lantbouwerij, en ondervonden dat de wilde vruchten, door 't bearbeiten der aarde, zoeter en riper wierden. Zy deeden de bosschen, door 't gestadig hakken, meer en meer naer 't hoog gebergte deinzen, en behielden de vruchtbare vlakke voor den lantbouw, op dat zy weiden, poelen en beeken hadden, sampt allerlei soorten van graanen en wyngaarden, die vrolyker by laage heuvelen wassen, en dat'er dreeven van olmbomen, uit gestrekt langs de daalen en vlakke velden, zouden tusschenloopen, en alles door een aangename groente onderscheiden: gelyk thans alom de lantstreeken door deze verandering het oog bekooren, daar wy dezelve rontom met allerhande soorten van boomen beplant zien, die zoete vruchten dragen.

* Wegens het juiste gebruik werden aan de wagens verscheide benaamingen toegepast. Grooter nut brengt de karre den menschen toe dan de koets, om dat deze meer dient tot tydtverquisting en dartele ledigheid, daar de karre als tot een gereedschap strekt, om 's menschen arbeit,

Zoo vruchtloos uitdraagt d'edlen tydt.
 Van al dat toeren ginch en weder,
 Van al dat voeren op en neder,
 En 't hofsebossen door de staad,
 Is 't oor haalt moê, en 't ooge zat.

Gy zegt: daar is geen leer of voordeel
 By luiden van zoo weinig oordeel.

O ja, een wijze leert ook daar,
 Of hy ten minsten leert een aâr.
 Ja 'k ben 'er met veel meer genoegen,
 En voel in 't herte minder wroegen,
 Dan daar men, met bevalligheit,
 En uitgezochte woorden, vleit.

Daar zich deurtrapte koppen spitsen,
 Om met hun * fletsen, als met flitsen,
 Eens slechten en oprechten oor,
 Zomtijds te booren door en door.

F

Dat

beit, behoefte, en gezondheid te baate te komen. *Eginarth* verhaalt in 't leven van Karel den Grooten, dat Childerick, de laatste Vorst uit de Meroveën, en alle de volgende Fransche Koningen, zoo uit als naer het paleis op een gedekte karre (*carpento*) reden, getrokken door ossen, en bestiert door eenen voerman in boersche klederen.

* Niet te onrecht zegt men, dat de vleiery voornamelijk in hoofsche slavernye, of in tegenspoet geleert wordt, daar de ruw- en koelheit vruchten zijn van 't vrye lantleven, en van eenen staat, waar mede iemand te vreden is. De verstrikingen door schoonchynen-
 de

Dat noemt men daar politifeeren,
 Wie 't noch niet kan, die zal 't daar leeren.
 Die door de werelt wil, moet zijn
 Nu wit, dan zwart; nu grof, dan fijn.

Die in de steên met lof wil woonen,
 Moet meest zijn aanzicht avrechts toonen,

En weeten, door een loozen vondt
 Elk een te praaten naer den mondt.

Gy

de redenen, waar van men zich in die gelegentheden bedient, zijn, om zoo te spreken, niet anders dan de slymstreeken, die eene slange onder 't kruipen op de aarde nalaat: zoo meenigvuldige krullen, zoo veele bochtige zwieren en omwindingen beschrijven en beflaan wel een ruime plaats; doch komen alle deze op den naauwen mondt van een hol uit, dat niet dan pest en fenijn uitademdt.

Gy zult'er veel aan u verbinden;
 Maar zijnze daarom alle uw *vrinden?
 Zy bieden u hun dienst wel aan,
 Maar 't is slechts om hen zelfgedaan.

Schoon d'een op d'ander is verbeteren,
 Ja schoonze 't beide zeker weten,
 Dat ze op elkander zijn vol spijts,
 Noch is 't als vriendschap wederzijts.

F 2

Men

---

* Ten dezen opzichte vertoont de Ridder *Kats* dit zinnebeeld, dat *eerst lief, daarna leet is*; en 't is zeker,

Zoo lang men met Ajuin speelt zonder die te schellen,
 Zoo zal die niemands oog in eenig ding onttellen,
 Maar als men deze vrucht van haren rok ontbloot,
 Zoo wordt het gantsch gezigt van enkel tranen root.
 Veel menschen zyn beleeft, en weten schoon te praten,
 Zoo lang zy voor een vriend geen hair en moeten laten,
 Maar als het qualijk gaat, dan is het uitgemaakt.
 Men kent de vrienden best wanneer der schade valt.

Hier op zag ook de Dichter *Bogaert*, toen hy zich wegens den omzigtigen ommevang met menschen dus hooren liet:

Gelyk Ajuin, zoo is een vrint
 Die u maar om 't genot bemint,
 Zy zal u, ongeschilt, nooit schaaden,
 Maar byten, van haar schil ontbloot;
 Zoo zal in t nypen van den noodt
 Een tafelvriendt u ook verraaden,
 Dan leert gy eerst, doch al te laat,
 Hoe ver de waare vriendschap gaat.

Men kust'er menigmaal de handen,
 Waar in men liever sloeg zijn tanden,
 Om af te byten mog't geschiên.
 't Gaat wonder vreemt by staatsche liên.

Men moet'er 't vleyen dikwils hooren
 Met jonstige en met opene ooren,
 Om dat'er vriendschap en gelei
 By veelen nu is eenerlei.
 Het schijnt doch, dat men nu oprechtheit
 Houdt onder volk van staat, voor slechtheit;
 Als of de deugt slechts in den mondt,
 In schijn, en niet in zijn, bestont.

Ja die met andren nu wil voort zijn,
 Moet van Vosmeer of Schalkeroort zijn,
 De werelt overvloeit nu doch
 Van linkernyen en bedrog.
 Wie meê niet weet van brilverkoopen,
 Die heet'er niet veel goets te hoopen:
 Wie 't ampt van kuipen niet en kan,
 Die blijft'er een vergeete man.

Die naer der wereltsche genoegen
 Zich niet begeert, noch weet te voegen,
 Wordt overal bespot, veracht,
 En, als een slechthoof, uitgelacht.
 O! wat al listen, lasten, lusten,
 Zijn 't die de ziele staag ontrulten,

Dan

Dan hier, dan daar, in groote steên!
 Veel beter leeft men hier te vreên.

Loop wereltsch woelgeest, als een jager,
 Uw beurze vet, uw ziele mager;
 Ik hebbe een *goudmijn hier in 't still':
 Daar vinde ik schatten naer mijn will',
 Doch schatten voor de blinde mollen,
 Die met veel moeite d'aarde uithollen,
 Verborgten en gantsch onbewust,
 Dies zijn z'er noch niet op beluft.

'k Wensch, dat mijn oogen en mijn ooren †
 Ter werelt nooit iet zien of hooren,
 Dan 't geen my van de werelt trekk',
 En tot Godts liefde meer verwekk'.

F 3

Wie

---

* Het gout, hoe heerlijk voor het oog, wordt een schadelijk goetd geacht, om dat het dikwils de deugden uitdooft. Om deze reden had Krates liever zijn gout in de zee te werpen, dan daar door schipbreuk aan zyne deugden te lyden.

† Het gezicht en 't gehoor zijn krachtige werktuigen om indrukfelen op den mensch te maken. Hun onderscheit bestaat hier in, dat de innerlijke zinnen met grooter kracht en nadruk door de oogen bewoogen werden, dan door de ooren. Toen Alexander zijn bloet zag, kreeg hy krachtiger indrukfelen dat hy sterffelijk was, dan zijn vader Filippus door 't roepen van zijnen dienaar, die hem alle morgen met deze groet wekte: gedenk dat gy een mensch zyt. De ooren strijken het vlies van denharffenen; maar de oogen dringen tot het brein in, en doorbooren het herte.

Wie zou, voor 't ydel aardfch gefemel,
 Niet graag verkiesen zulk een hemel,
 Een hemel, die men voelt in 't hert,
 Als 't vry van 't aardfch gelaten werdt!

Wat heeft de vroomme al zielgefpertel
 In groote fteên, daar weelde dertel,
 Daar hoovaardy, en praal en pracht,
 En veinzery zijn in haar kracht!
 Daar ftaat- en baatzugt, als twee peften,
 Zoo ligt vergiften d'allerbeften,
 Daar d'ydelheit is op 't tooneel,
 Op datze aldaar haar rolle fpeel'.

't Is zeker, aanzien doet gedenken,
 En menigmaal aanloklijk wenken,
 Zoo dat de vroomfte wordt verleidt
 Door aanzien en aanzienlijkheit.
 Laat, 't geen gy prijft, zijn heel aanzienlijk,
 Het is ten weinigften niet dienlijk
 Voor een, dien 't moeilijk valt en deert,
 Dat ooit de werelt hem vereert.

Men heeft alhier geen zorg te dragen,
 Om zoo veel oogen te behagen,
 Als dag by dag, in groote fteên,
 Zijn over al rondom u heen.
 Hy mag wel letten op zijn zaken,
 Die 't elk aldaar te pas zal maken.

Men

Men raakt 'er dikwils in verschil,
Men zy zoo vreedzaam als men wil.

Men hoeft zich hier, als in de steden,
Niet daaglijks even mooi te kleden,
Men doet alhier zoo veel met py,
Als daar met blinkend felp en zy.
Te slaaffch is 't, zich te moeten voegen,
In kleding, naer elk eens genoeg.
Hier gaan wy, met gemak en rust,
Onopgeschikt, zoo lang 't ons lust.

Die naer iet goedts en zoets wil poogen,
Ziet hier een ander niet naer d'oogen,
Maar doet, in vryheit, onverzaagt,
Het geen zijn grage lust behaagt.
'k Zou, woonende in de stadtsche straaten,
Misschien veel goede dingen laten,
Die 'k, naer mijns herten wensch en wil,
Alhier verrichten mag in 't stil.

Die 't hert ontlast van aardsche zorgen,
En naer Godts vreê haakt in 't verborgen,
En schat den tydt naer waarde en recht,
Wat plaats is zulk een mensch te slecht?
Wat van de werelt wordt geprezen,
Dunkt zulk een hinderlyk te wezen,
Vermits 't hem van veel tijds berooft,
Die tot iet beter is belooft.

O vryheit, aangenaame vryheit!

Wat geeft gy 't hert al ruft en blyheit!

Wat nut en voordeel brengt gy voort!

Hoe doet gy alles ongestoort!

Myn edle ziel, zoo vrygebooren,

Mag van geen dwank of ketens hooren,

Daar 't stadtsch gewoel u vast in houdt;

Al waren ze ook van enkel gout.

Wat kan de werelt dien vermaaken

Die arbeit om haar te verzaaken? *Tit. 2. v. 12.*

Die haar gelijk een vyandt acht,

En om haar loosheit houdt verdacht?

Wy bidden immers en begeeren,

Dat Godt onze oogen af wil keeren, *Ps. 119.*

Op datze d'ydelheit niet zien, *v. 37.*

Die 'k hier zoo veilig kan ontvliên.

Wat zoude ik mijn gezicht dan weiden

In dingen, die de ziel verleiden?

Om welke niet te zien, ik 't oog *Marc. 9.*

Veel nutter uit te steken poog. *v. 47.*

Gevaarlijk is deze open venstren

Te zetten naer het meeste glenstren

Der ydelheit, die eerft daar in

Komt sluipen, eerze 't herte winn. *

Wat

---

* Hoedanig de oogen en ooren op 't harte werken, en daar op eenen invloedt maken, staat op de 85 ste blad-

Wat ftiertmen, zoo verdwaast, zijn oogen ^{Spr. 23}
 Naer't geen wy doch niet hebben mogen? ^{v. 5.}

De werelt gaat, hoe schoonze zy, ^{1 Ioh. 2.}

Met haar begeerlijkheit, voorby. ^{v. 17.}

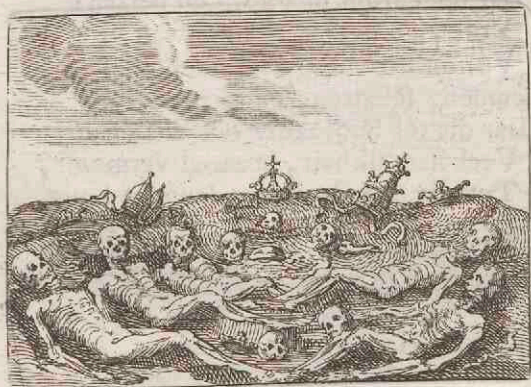
Waar zal ik, onder gansch de zonne ^{Pred. 2.}

Iet zien, dat duurzaam blijven konne? ^{v. 11.}

't Is ydelheit der ydelheit ^{Pr. 1. v. 2.}

Al wat 'er is in 's werelts kreit.

Och lacy! arme erbarmelingen,
 Die staroogt naer zoo aardsche dingen,
 Die gy uw levenlang misschien
 Niet weër zult met uw oogen zien!

Wanneer de doot maar aan komt kloppen,
 Zoo maaktze spaden ende schoppen

F 5

Met

bladzijde aangetekent.

Met * kroon en sceppter haast gelijk;
Sieraat en praal met drek en slijk.

Zegt eens op 't einde van uw leven,
Wat u de werelt heeft gegeven;
Och lacy! ongewisse vreugt,
Gefauft met leet en ongeneugt;
Een valsche hoop, die veel te keur stell',
Maar op het einde u zelf te leur stell';
Een bloem die in der yl verwelk';
Vergif in een vergulde kelk.

Zy toonde u defrige paleizen,
Maar opgepropt met zorg en peizen;
Volkrijke steden, schoon van glans,
Vol onrust en gewoel nochtans:
Sieraden, schatten, ceretittlen,
Maar die tot hoovaardy ons kittlen;
Veel heerlijkheit, maar al vermomt,
Tot dat de † doodt ter deure in komt.

O krom-

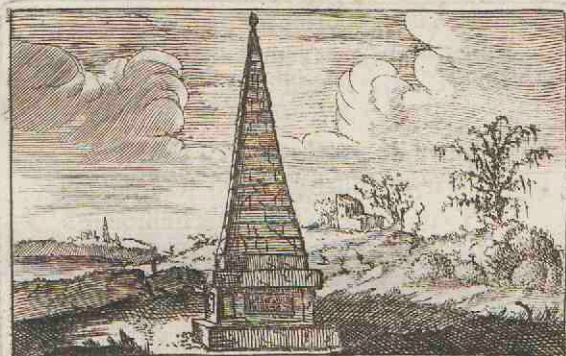
---

* Het komt 'er op uit, 't geen *Horatius* in zijne zinnebeelden dus uitdrukt:

De doodt is 't eindt van alle ding;
Zy treft den Boer en Hoveling,
Zy maakt en hooge en laage staten
Elkanderen gelijk in 't graf.
Men moet op 't eindt der loopbaan laten
En ampt en kroon en schop en staf.

† En waarlijk, als men de wereltsche inzichten in haare grondregelen met eene Christelijke ziele beschouwt,
't zal

O kromme zielen, domme zinnen!
 Hoe meugt gy 't aardsche zoo beminnen,
 Daar d'aarde alreê zich neigt ten val ^{I Pet. 4.}
 En in der haast bezwijken zal? ^{v. 17.}

Die

't zal'er even zoo meede gestelt zijn als met de grafnaalden, te weten, *niet dan voor 't oog*; 't geen ons beweegt de ydele waanzoekers, stekende in dusdanige schulden, met den Dichter *Bôgaert* dit te erinnern:

Onnutte en ydle Pronkfieraaden,
 Hoe veelen zyn door u verleidt!
 Wat zytge? een ydle nietigheid.
 'k Zal eeuwig uwen glans versmaaden.
 Myn ziel bemint een beter goedt;
 Een goedt dat d'aardworm nooit zal knagen,
 Noch mortelen door regenvlagen,
 Maar eeuwig schittern met een' gloet.

Die 't hert hier op geen zichtbaar goedt stelt,
 Maar al zijn goedren in 't gemoet stelt,
 En niemant ziet, met wien hy wensch
 Te wiffen, is een zalig mensch.

Men moet de goede dingen leeren
 Naer haar geduurzaamheid waardenen:
 Dies vindt alleen een wijs gemoedt
 Genoegen in 't onzichtbaar goedt.
 Al wat hem ware troost zal geven,
 Moet wezen van een beter leven:
 Want tijdelijk is 't al wat men ziet, *2 Cor. 4.*
 Maar 't eeuwig goedt en ziet men niet. *v. 18.*

Al wat gy hebt van doen noodzaaklijk,
 Al wat de ziel ooit was vermaaklijk,
 Al wat ooit heil op aarde brocht,
 Moet boven d'aarde zijn gezocht.
 Hy doet wel een verkeerde keuze,
 Die zich laat leiden by den neuze
 Van d'ydle werelt. O! die hoer
 Verleidtze diese krijgt aan 't inoer.

Waarom dus ydel, edel mensche,
 Dat uw verflaatde lust slechts wensche
 Den valschen glans van 't aardfche slijk,
 En zich zoo zeer daar op verkrijk?
 Waarom is niet uw sluimziek ooge
 Meest naer 't onzichtbaar goedt om hooge?
 Want

Want daarom schiep u Godt recht op,
Om steeds te zien naer 's hemel * top.

'k Laat d'ydelheit aan die zoo bot zijn,
Datze aardfch van d'aarde, op't aardfch verzot
zijn;

Het schoonfte, dat men zoekt op d'aard,
Is doch mijn liefde gansch niet waard:
Ik zal'er nooit het hert op zetten;
Maar fteedts op beter dingen letten.
Ik ben veel hooger van gemoedt,
Gefchapen tot een beter goedt.

Niet anders hebbe ik voorgenomen,
Dan dat ik mag te boven komen
De gantsche werelt, t'zaam met al
Wat hier is in dit aardfche † dal.

Mijn zin is hemelfche verzinning. *Phil. 3 20.*
't Geloof is d' edele overwinning, *1 Ioa. 5. v. 4.*

Die

---

* Boven alle fchep'elen heeft de menfch dit voorrecht ontfangen, dat hy de aarde met voeten treedt, en 't hooft ten hemel heft, op dat hy in de geduurige overweging zijnes oorfpronks, alle zijne zinnen en genegtheden afleide van de flijkachtige dingen deraarde, en zich gewenne, door een naauwe verbinteniſſe, den hemel eigen te maken.

† Dus ſtarooft men beft wat'er van alle de ondermaanfche dingen zy; waer op *Horatius*, volgens de beryming van 't Konfigenootſchap *Nil Volentibus Ardum*, dit afſchetft:

Wat

Die elk naer Godt geardt gemoedt
De werelt overwinnen doet.

Den adelaar zoo eël van aarde,
Wroet nimmer, met de mol, in d'aarde,
Maar spoedt zich, door een wakkre vlucht,
Met lust al opwaards naer de lucht:
Zoo vliegt een Christen, als met vlerken,
Ook edelmoedig naer de zwerken,
En acht al 's werelts dom gezwier,
Aldus verheven, niet een zier.

Wil 't volk, te zeer van 't aardfch bestoven,
Dit noch niet looven noch gelooven,

Wat houdt men zeker en gewis,
Het geene niets dan fchaduw is.
Aanschouw de Tomben, Graven, Vaten,
Daar is niet in dan ftof en afch,
't Geen d'aardworm over heeft gelaten,
Of 't lykvier niet wel machtig was.
Hy is recht wys die zich kan kennen,
En 't hert tot nedrigheit gewinnen.

Die vorft der Latynfche lierdichter en hielt ook voor
onfeilbaar, dat zyne gezangen die vorftelijke Praalge-
bouwen zouden verduuren, welke hy als nietig en
verganklijk aanzag: want hy laat zich dushooren:

Ik heb een werk volbragt, dat langer ftant zal houwen
Dan koper, en de vorftlijke gebouwen,
Ten hemel opgevoert, en hooger dan de Naalt,
De Grafnaalt, daar Egipte mede praalt.

Ik blyv' nochtans by mijn gevoel.

En *kiez' het tot mijn deel en doel.

Dus zal ik waarlijk niemant kunnen

Zijn † wellust, fchat, of eer, misgunnen.

Dus hebbe ik wat myn hert begeer',

En wensch op aarde doch niet meer.

Zoo 'k mag een heer zyn van de lusten,

Die

* Zulk een kloek en standvastig herte ontzet zich niet als de oeeaan der wereltsche zaken hol en hoog gaat, en 't schip van staat met eenen haastigen ondergang schijnt te dreigen; dewijl het dan voornamentlijk toont, dat het zoo min den slag van 't noodlot, als het ambeelt dien van den hamer vreeft. Wel is waar, dat hevige stormwinden zomtjids een schip van de haven der hoope afrukken, maar zy kunnen geenzins de naalde van 't kompas verwrikken. Al breekt de mast, al scheuren de zeilen, al wordt het roer uit zyne haaken geslagen, de naalde blyft ongeroert, en wyft recht noorden aan. Op deze wyze laat een edelmoedige ziele haare sterkte blyken, vreezende op hooge en steile plaatsen voor geen gevaar van vallen, dewijl hy zonder ontsteltenisse het gevaar beschouwt.

† Hier van heeft de uitkomst de waarheit getoont: want de wellust is de worm, die alle eerlijke en groote daden opëet; de vlekke, die alle de schoone versierselen des levens bezoedelt; het doolhof, dat alle de deftige aanslagen verwart; de klip, die de hulk onzer dagen verbryzelt; en eindelijk de afgront, die lichaam en ziel verzwelgt. 't Is dan een doodelyk wanschepfel, dat met zyn vergif noch Keizers ontziet, noch Koningen spaart, of eenige hooge machten mydt, dringende zoo wel door pootten van paleizen, als door deuren van geringe hutten.

Die d'edle ziel, door't aardfche, ontrufften
 En onverhindert blyve in 't myn',
 Hoe kan ik dan gelukk'ger zijn?
 Een menfch die ftil en geerne alleen is,
 Met Godt, zijn hoogfte lot, gemeen is, *Pf 16.5,9.*
 En niet met 's werelts zorg bezwaart, *Luc 21.*
 Heeft als een * hemel hier op d'aard. *v. 34.*

F A-

---

* Wy befluiten dan met onzen Godtgeleerden Dichter, dat een vroom man een Agent des hemels is: dat al zijn bedrijf en zorg beftaat in de dingen te verrichten die boven zijn, daar Christus aan Godts rechterhand zit. Al betreden zyne voeten de aarde, zyne ziele wandelt buiten het gezicht der ooge, ziende dwars door de wolken, en dringende tot in het binnenfte heiligdom des hemels. Zonder deze vreeze gaat hy hier, met een geankert vertrouwen, dat alle dingen, zelfs de quaade, hem ten goede zullen gedyen. Al te zwak zyn de wegrukkende ftroomen der werelt, om zynen drang naer om hooge te ftuiten, of te verwrikken. Zyn geloove is gezenuwt met eene peeze, die zich nimmer begeben zal. En waarlijk, hoe kan 't hem miffen? Godt is het plechtanker, waar aan het fchip zijner ziele vertuit leit.

F A B E L

V A N D E N

L A N T - E N S T A D T M U I S ,

Uit Horatius* ;

*Waar mede hy te kennengeeft zyne ruste, gemak en
genoegzaamheit op 't Lant, en de onrust en
moeite van 't wellustig Stadtsch leven.*

Hoort vrienden, hoort wat ongemeens.
Men zegt, hoe dat de Lantmuis eens
Den Stadtmuis in zyn hol ontving.
Al was zyn voorraad schoon gering,
Hy heeft nochtans zyn ouden vriend
Van alles mildlijk toegedient.
Hoewel hy zelf meest eet wat rouw,
En 't zuinig by malkander hou;
't Is al ten besten voor een gast,
Daar groote spaarzaamheit niet past.
Hy brengt zyn weggestopte grein,
En al zyn voorraad groot en klein,
Met halfgegete stukjes spek,
Nu graag te voorschyn met zyn bek,
Als t'eenemaal daar over uit,
Dat eens de hoogmoed zy gestuit

G

Dea

* Serm. Lib. II. Satyr. VI.

Des Stadtmuis, die de spys van 't lant
 Te walglyk aanraakt met zyn tant.
 Mits alles dus nu is bereidt,
 Daar d' * huisheer zich in 't kaf uitspreidt,
 Eet onkruid en van 't slechtste zaad,
 Waar meê hy zich genoeggen laat,
 Maar 't best banquet niet aan en tast,
 Zoo zegt op 't leest de steedsche gast:
 Waar toe, myn vriend, waar toe leeft gy
 Dus arm in deze woesteny?
 Indien gy d'overvloed der Stadt
 Meer dan verlate bosschen schat,
 Zoo neemt de reis nu vaardig aan,
 Om in gezelschap meê te gaan:
 Vermits. al wat op aarde leeft
 Een sterflijk lot ontfangen heeft,
 Noch daar en is voor klein of groot
 Gansch geen ontkomen van de dood.
 Daarom terwyl 't u beuren mag,
 Geniet met vreugt een goeden dag.
 Terwyl gy leeft gedenkt altyd,
 Hoe kort gy doch van leven zyt.
 Dit woord beweegt den Buitenmuis;
 Hy springt ligtvaardig uit zyn huis.
 Zy geven zich van daar op 't pad,
 En reizen t'zamen naer de stad;
 Op dat men 's nachts den wal bekruip,
 En vry en vranc in 't duister sluip.
 't Was nu omtrent de middernacht,

Wan-

* De huisheer, dat is, de Lantmuis in zyneigen huis of hol.

Wanneerze t'zamen zoet en zacht,
 Daar komen in een machtig huis;
 Een sprey van purperroode pluis
 Blonk op den disch van wit yvoor,
 En mits'er 's avonds van te voor
 Een bovenmaten heerlijk feest
 Was in die groote zaal geweest,
 Zoo stond daar noch veel schoonbanquet,
 In tafelmanpjes neêrgezet.
 De Stadtmuis neemt den Lantmuis daar
 Op 't purperkleed zorgvuldig waar.
 Hy dient heel sneeg, als waert en knecht,
 En schaft het een na 't aâr gerecht,
 Van allerhande lekkerny,
 En proeft eerst wel wat smaaklijkst zy.
 De Lantmuis is heel in zyn schik,
 Vermits nu in een oogenblik
 Zyn staat zoo zeer verandert zy,
 En is om al de voorspoed bly;
 Terwyl zeer haast een groot gedruis
 Van ope deuren klonk door 't huis,
 En onverziens (laes! al te vroeg)
 Hun beide van den disch afjoeg.
 Zy liepen door de zaal te zaam
 Met vrees en schrik, als uit den aâm,
 Terwyl 'er 't heele huis door vast
 Van groote doggen wierd gebast.
 Doe sprak de Lantmuis met fatsoen:
 Ik heb dit leven niet van doen,
 Vaar wel, zoo vol van vrees en schrik:

't Is tyd, dat ik my weder schikk'
 Naer 't bosken, in myn hol, daar my,
 Van zoo veel list en laagen vry,
 De slechte wikken zoeter voên,
 Als hier de lekkernyen doen.

*Men neemt 't niet qualijk, dat ik sluite met een Fabel.
 Door Fabels heeft men 's volk, van ouds af, zoet en abel,
 De waarheid ingescherpt, en goede zaên beduid.
 Opregte liefde legt het al ten besten*

U I T.

